

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.
Nyitólát petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

POSZTERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, augusztus 6.

Mai számunk főbb közleményei:

A politika hírei.
Félmillió pör az Eszterházy grófok ellen.
Rehabilitált író.
Népélelméző vállalat a drágaság ellen.
Öngyilkos istállóutalajdonos.
Az öngyilkos házaspár.
A szerelmes Ludmann.
Nyaralás az aszfalton.
A turf ural.
A rejtélyes főherceg kastélya.
Tarkaságok.

Drágaság.

Arad, augusztus 5

A drágaság azt jelenti, hogy ugyanazért az áruért ma több pénzt kell fizetni, mint azelőtt. Ezt másképpen úgy is lehet kifejezni, hogy a pénz lett olcsóbb és az áru drágább. De viszont azt is tudjuk, hogy a kinek pénzre van szüksége, csak nehezen és terhes feltételek mellett szerezheti meg. Emelkedő árak és emelkedő kamatláb, ez ma a gazdasági élet világszerte mutakozó jellemvonása. Ennek nyomában jönnek aztán a társadalom különféle bajai. Osztályok, foglalkozási ágak egymással való harca, gyűlölködő ellenségeskedése, bizonyos, mindinkább terjedő elégedetlenség az állami és társadalmi berendezésekkel, széthúzás és szétagoltság a társadalom különböző rétegeiben, a melyek mindegyike a másik rovására akar élni, érvényesülni, helyzetén javítani.

Ezek — ismételjük — világszerte tapasztalható aggasztó és szomorú jelenségek, de ez annál kevésbé lehet vigasztaló ránk nézve, mert nálunk fokozott, helyenkint hatványozott mértékben nyilvánulnak. Ennek a gazdasági folyamatnak az okai még nincsenek felderítve, a tudomány nehezen tart lépést az élet rohamos változásaival és fejlődésével, de annyit mégis meg lehet állapítani, hogy ezek a jelenségek együtt járnak a kultúra, különösen a gazdasági kultúra fejlődésével, a termelés és fogyasztás nagyarányu emelkedésével, a szegényebb, rosszabb sorban élő népesség előretörésvésével az igényekben. Talán része van ebben a folyamatban az államok általános elzárkózási rendszereznek, a végletekig vitt protekcionizmusnak, az állami igazgatás fokozott szükségleteinek. De éppen mert ily mélyenfekvő és szerteágazó, az egész világ kulturális és szociális fejlődésében gyökerező okokról van szó, világos, hogy ezeket a bajokat ankétekkel, elméleti fejtegetésekkel, máról holnapra megvalósítható rendszabályokkal megszüntetni nem lehet.

De másrésről az is tagadhatatlan, hogy reánk ez a baj sokszoros súlyal nehezedik. Mert más szerencsésebb államokban meg van az a vigasztalás, hogy ott ennek a fejlődésnek az előnyeit is élvezik, nemcsak a hátrányait. Ott, a hol hatalmas ipar van, meg tőkék halmozódnak össze,

a hol a szegényebb néposztályok nyomora mellett nagy jólét és gazdagság van, ott ha kiáltóbbak és bánatóbbak is a szociális ellentétek, de közelebb van a kiegyenlítés lehetősége. Ottan a megélhetés küzdelmeiért kárpótól a fejlettebb, kulturáltabb élet. Egy gazdag városban, a hol jó kövezet van, jó sétányok vannak, jó ivóvíz van, higienikus berendezések vannak, ingyenes iskolák, jól berendezett kórházak, ott a szegénység is könnyebben elviselhető. A minthogy ott, a hol a társadalom maga gazdag, a szegényebb rétegek előbb-utóbb eljutnak a kívánatos jóléthez.

De a mi bajunk azért oly súlyos, mert mi ennek a nagy világfejlődésnek csak a hátrányait érezzük, a kedvezéseit alig. Nálunk nincs nagy és hatalmas ipar, nincsen nagy termelés, nincsenek nagy tőkék. Nálunk az állam és a községek csak nagy áldozatok árán és csak nehezen tudnak lépést tartani a kor és a fejlődés igényeivel. Mi egészben véve szegények vagyunk. Mi azt a negyven évet, amely idő alatt más nemzetek oly hatalmasan fejlődtek, gazdagodtak és haladtak, eltöltöttük pártharcokkal, meddő politikai küzdelmekkel. Hogy közben állami életünket nagy lábon rendeztük be, sok hivatallal, rengeteg és folyton szaporodó személyi kiadásokkal, ez nem javított, inkább rontott a helyzetünkön.

Most, ugylátszik, a nemzet társa-

Városunk nagy fia.

Irta: Vártesy Gyula.

Hazavetődtem a provinciámba. A kis mátraalji városkába, ahol a zagyvaparti fáktól kezdve az utolsó kapásig minden és mindenki ismerősöm.

S olyan jól esik az embernek a nagy városból, a nagy idegenségből hazamenni, még akkor is, ha az otthonbeli édes, jó szívek már mind kint pihennek a hegyoldal alatti kis temetőben. Sőt talán még jobban szeretjük azt a helyet, ahol a halottaink pihennek, mert azok a hantok kötnék csak igazán.

Jól esik hazamenni. A nagy idegenségből, ahol jóformán nem ismeri az embert senki; haza, ahol mindenki tudja, hogy az ember ki ija-fija és ahol a „dicsértessék” nek tisztelt tudó elkészöntése után, egymásnak sugják az emberek. elhaladtom után:

— Hej, ha látná az instenben boldogult tekintetes fiskárius ur, hogy megörülne az urfinak! Milyen szál emberré nőtt!

Mert ezek előtt már csak urfi maradtok holtom napjáig. A tekintetes cím, az csak édes apámnak dukált ki.

De hát ebben is van a szeretetnek valamelyes kifejezése. Az urfi közelebb áll hozzánk, mint a tekintetes ur.

Tanem ezuttal, hogy otthon voltam, mintha mégsem lettek volna az emberek hozzám olyan szeretetreméltóak, olyan bizalmasak, közlékenyek, mint máskor. Látszott rajtuk, hogy nem

olyan elfogulatlan, természetes a szíveségük, mint amiód szokott lenni. Mintha valami hi-degeg, vagy közöny lopózott volna a szíveik meg a szívem közé.

Pedig semmi sőt tervem nem volt ellenük kifözve: képviselőjük se akartam lenni alkotmányos költség nélkül, szeretetükre hivatkozva; sőt könyvet sem akartam kiadni előfizetés útján és antialkoholista tanokat sem hirdtettem, ami szőlőkoszorus vidékünkön joggal mehetett volna szentségtörésszámba.

Szóval, nem érttettem a mérsékelt szíveséget, melyet mindenkitől éreznem kellett.

Az öreg plébános bácsi nem tüntetett ki kegyei teljes mértékével, mert nem mondogatta el esteli pásztói boros és parádizos kvaterkázgatás mellett a vasárnapi predikációját elejétől végig, egy jottát se hagyva ki belőle, úgy mint máskor, hanem csak nagyjában, mintha nem édesemelném már meg, hogy teljes lelki gyönyörökben légyen részem; és a jegyző koma se találta ki szíve minden keserűségét a „hat ökör” szolgabíró ellen, aki igenis hat ökör, ha mindjárt utri uszkve doktor is.

Nem, nem találta ki, s mintha csak azt mondta volna elhallgatása mentésére:

— Minek járjon a szám, te úgy se segítsz a dolgomon...

Visszont a szolgabíró se érvekkal támogatva jelentette ki, hogy a jegyző egy részeges osavargó, akinek rég kitekerhetne volna a nyakát, hanem csak úgy, minden bővebbi

nélkül hivatkozott rá, hogy — hiszen tudod, milyen kötnivaló.

Ennyit és nem többet! Holott azelőtt mind a ketten harci riadókat fújtak egymás ellen az én megnyerésemre, mert mindig egyik szentül meg volt róla győződve, hogy a másik végérvényes tönkretétele egyedül tőlem függ.

De semmi sem bizonyította tekintélyem alkonyulatát annyira, mint Kati néni viselkedése.

Kati néni nagy hatalom nálunk odahaza. Akit ő megtesz nagy embernek, az nagy ember; akit legáncsol: az meghalt. Olyanforma ő, mint a templomunkbeli nagy harang. Mellette a többi kicsi is nyelvel, de csak az ő hangja bug ki a többi közül.

Ez a Kati néni ezuttal semmi dologban se kérte ki a párfogásomat. Holott ezelőtt nem győztem a panaszaikat végighallgatni.

— Ezt is vigye ki öcsémuram, azt is, magának könnyű: befentes a minisztereknél. Iróembernek megtesznek mindent, stb.

Hanem ezuttal semmivel sem bizott meg: — Nem kell fáradoznia, lelkem öcsém. Az én dolgaikat majd nyélbe üti Tatay uram-öcsém. Amit ő akar, azt ki is viszi.

Világosság gyult az egyamban. Itt a konkurrens keze működik. Tatay barátunk megirigyelte a dicsőségemet és kezdi ő adni a protektort.

— Hej, de fel is vitte az isten a dolgát annak az embernek — beszélte tovább Kati

dalma tudatára ébredt annak, hogy a meddő közjogi és politikai ábrándok helyett a gazdasági érdekeivel, a mindennapi élet gondjaival kell foglalkozni. De ez a tudat is egyelőre nagyon zavaros formában jelentkezik. Általános békétlenségben, a különböző rétegek gyűlölködésében és ellenségeskedésében. Osztályok, foglalkozási ágak egymást okolják, egymást támadják. Ezek lázas tünetek, amelyek — hisszük — csakhamar el fognak múlni, hogy tért adjanak egy tisztább gazdasági felfogásnak.

A kormány — úgy tudjuk — tisztában van a mi speciális gazdasági bajaink okaival és orvoslási módjaival. A drágaságot, természetesen, nem tudja megszüntetni, de kész úgy a lakás, mint az élelmezési ügy terén a bajokat alkalmas rendszabályokkal enyhíteni. De a fősúlyt természetesen egy olyan gazdasági politikára helyezi, mely alkalmas arra, hogy bennünket inferioris helyzetünkből kiszabadítsa. Magyarország gazdasági alapjai egészségesek. Termőföldünk, fánk, vizünk van bőven. Népünk munkabíró és tehetséges. A mi nálunk hiányzik, az a paragon heverő értékek kellő kiaknázása: az intenzívebb munka, mely javakat termel és gazdagságot hoz. Ehhez egy átfogó nagy reformféltekenység kell, amely a kormány programjának alap gondolata.

A politika hírei.

Távíratí tudósítás.

Arad, augusztus 5.

Holnap lesz a Háznak legutolsó ülése, amelyen az utolsó formalitásokat is elintézik. Azután másfél hónapra bezárulnak a parlament kapui. A mai nap is úgy telt el már, mintha teljesen bezárultak volna a politika birodalmának kapui. Mindössze annyi történt, hogy Mangra Vazul kormányparti román követ meglátogatta a mi-

niszterelnököt. Kétségtelen, hogy a készülő magyar—román békéről is szó esett.

Amíg a magyar politikai életben az álom és a pók veszi át szerepét, addig Horvátországban erős mozgalom érezhető. A bán tekintélyes tábor szerzett magának és ezért elrendeli az országgyűlés feloszlását, hogy a neki nem tetsző rakoncátlan elemek oda többé be ne tegyék a lábukat.

A politika mai hírei ezek:

A Ház ülése.

Budapestről jelentik: A képviselőház holnap délelőtt tizenegy órakor ülést tart, amelyen a főrendiház üzenetét veszik át a tegnapi letárgyalt törvényjavaslatokról.

Mangra a miniszterelnöknél.

Annak a beszédnek, amelyet Tisza István gróf a nemzetiégi kérdésben a felirati vita során tartott, úgy látszik, lesz eredménye. A román mérsékelt vezető politikusok állandóan napirenden tartják a kérdést s keresik a módot, amelylyel a tartós békét előkészíteni és megalapozni lehet. Matiaeu nagyszebeni érsek pár nappal ezelőtt fölkereste a miniszterelnököt és Zichy János gr. vallásügyi minisztert, amikor a románok sérelmeit terjesztette elő. Szó volt arról is, hogy a román főpapek Budapesten értekezletet tartanak a napokban. Ez elmaradt. A megbeszélések azonban folynak s Mangra Vazul püspöki vikárius, aki valamikor a tulzók vezére volt s most a munkapárt tagja, ma délelőtt fél 11 órakor fölkereste a miniszterelnököt és tárgyalta vele. A tárgyalás igen rövid ideig tartott.

Ferrongás Marostordában.

A belügyminiszternek Köllő Ignác alispánt felfüggesztő rendelete nagy meglepetést keltett Marostordában. Látják, hogy a belügyminiszter el van határozva a legerélyesebb rendszabályokra, de az ellenzék sem akar engedni. A legújabb konfliktus oka az augusztus 11-ére összehívott közgyűlés. Ezt az alispán hívta össze az 1886. évi XXI. törvény 55. §-ának megsértése miatt. Az ellenzék meg akarja a gyűlést tartani. Erődy pártja azonban, tekintetel arra, hogy az alispán már tudomással

bírt felfüggesztéséről akkor, mikor a közgyűlést egybehívta, az egybehívást törvénytelennek tartja és annak megtagadását ellenzi. Most még sincs eldöntve, hogy Erődy főispán megjelene-e a közgyűlésen, mert ő a legutóbbi rendes közgyűlést bizonytalan időre elhalasztotta. Ha a gyűlésre a bizottsági tagok egybejönnek, azt föl fogják osztani — esetleg karhatalommal.

A horvát országgyűlés feloszlata.

Zágrábról jelentik: Tomasics bán kijelentette, hogy teljesen meg van elégedve a horvát jogpárt tegnapi határozatával, amely az ő hája értelmében adja meg az első lökést a válság megoldására és módot nyújt egy új kormány-párt megteremtésére. Az országgyűlés feloszlata minden valószínűség szerint a legközelebbi időre várható. Amint híre jár, az újonnan alakulandó egyes párt a választáskor a bán mellett fog állást foglalni.

Zágrábról jelenti tudósítónk: A horvát tartománygyűlés feloszlata a legközelebbi napokban meg fog történni. Ez irányban a bán meg is tette a szükséges intézkedéseket. Az új választások októberben lesznek. A bán a választásoknál a koalícióból kivált új pártira fog támaszkodni.

Félmillió pör az Eszterházy grófok ellen. (Az aradmegyei urbéri rendezés utóhangjai.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 5.

A régi magyar birtokviszonyokba enged bepillantást az a kereset, amely ma az aradi kir. törvényszékhez érkezett. Az 1848. utáni zavaros állapotokat az urbéri rendezés állította némileg helyre, de ezt tökéletlenül vitték végbe és sok kívánni valót hagy maga után. Ezek a hiányok addig nem is lesznek kiküszöbölhetők, amíg a telekkönyvi rendezést az ország egész területén a mainál precízebben végbe nem viszik.

A keresetet Szlev Ilie és társai bruszturni lakosok adták be, alperesek pedig a következők: özv. gróf Eszterházy Istváné, Eszterházy Gyula gróf, özv. gróf Eszterházy Jánosné, mint kiskoru Eszterházy Mária és Aloj-

néni, — ki hitte volna róla! Olyan szegény, kis emberke volt mindig és íhol la, mi lett belőle!

Tulajdonképen se az én kedves földim-bő, Lajos urból, nem lett semmi, se én belőlen; koldus irócskák vagyunk mind a ketten, akik amellet, rongyos hivatalokban kormoltgetünk, hogy megélhessünk valahogy — hanem mind a kettőnknek jól esett, hogy otthon valamiknek tartottak. Most aztán, úgy látszik Lajos barátom tiz mérföldes osizmákban jár előttem a népszerűség útján.

Szinte láttam is már képzeletben a fátylasmenetet, amit kapni fog, ha egyszer hazajön dísznótorral s bíróválasztással egybekötött irodalmi hangversenyre.

Csak azon csodálkoztam, hogy mi változtathatta meg Lajos urnak a nézetét ennyire. Hiszen még nemrégiben is, mikor panaszkodtam előtte, hogy a legnagyobb kellemetlenség közé tartozik, mikor azt hiszik az emberről, hogy befolyásos ember, holott senki és semmi, hát nevetve azt mondta:

— Legjobb haza se menni. Mert jól esik ugyan, ha valaminek nézik otthon az embert, de azután ez annyi kellemetlenséggel is jár, hogy jobb azért bele se kóstolni a népszerűségbe. És ime belekóstolt.

Mikor Pestre visszakerültem, alig vártam, hogy beszélhessek vele.

A máskor jókedvű legény szomorú arccal fogadott. Aha, utolérte a nagyság átká, — gondoltam kárörvendve.

— Nos, hogy vagy városunk nagy fia? Szomorúan intett:

— Ugyan hagyd el! Megüt a guta, hará-gondolok. Nincs egy nyugodt percem se.

— Szívemből köszönöm, hogy levettél rólam a terhet. Csak azon csodálkozom, hogy nőtt hirtelen ekkorára a tekintélyed?

— Mindjárt nem csodálkozol rajta, ha elmondom az én első protezsztálásom történetét.

A nyár végén történt, hogy levelet kaptam Fekete urtól, hiszen ismered azt a részeges járásbírósi irnokot — melyben arra kér engemet, mint a miniszterekkel bizonyára bizalmas lábon álló urat, hogy neveztessem ki végre irodatisztnek.

A levelet is megmutathatom. Érdekelni fog, rólad is van szó benne.

— Ujra pályázom! Eddig mindég azt a nagyszáju másik, tőlünk felkerült urat kértem, hogy tegyen valamit az érdekemben, de sohse tett semmit a rongyos. (Ej, a szemtelen — még lerongyosoz — jegyeztem meg érthető indignációval) minden reményem az urban van. Nyolc gyermekem van s mindennap nyolc ártatlan és éhes száj imádkozik a sikerért. És ha kineveznének, tudom, hogy egyedül az ön hathatós befolyása folytán — hát mindennap nyolc ártatlan és éhes száj imádkoznék önért...

— Most már értelek. Utánajártál és kineveztetted.

— Fecét jártam. Ugyis hiába jártam volna. Eldobtam a levelet, nem is feleltem rá. A csacsi még csak nem is ajánlva adta fel, hát ráfogtam, hogy elveszett. Ml is felejtettem az egészet, mikor egyszer csak dolgom akad a lapom kiadóhivatalában. Ott nyomják, tudod, a hivatalos közlőnyt is, épp akkor hozták fel korrekúra végett a kinevezések hasábját. Fekete ur kinevezése bent volt. Vesztemre elfogott: a húság s megtáviratoztam neki a kinevezést.

Másnapra itt volt az expresszlevél:

— Imádot pártfogóm...

A levélhez csatolva volt nyolc darab melléklet: halaira'ok a csemetéktől.

Igy kezdődött el az én nyomoruságom. Mert azóta nincs egy nyugodt percem. Befolyásom híre, mint a ragály, úgy terjedt el s naponta tuatszámra jönnek szép páriánkból a kérő, könyörgő, sürgető és szemrehányó levelek. Beleőrülök. Ha istent ismerem, megmentesz.

— Hogy?

— Ugy, hogy elhíreszteléd rólam, hogy már elvesztettem minden befolyásomat, hogy összeveszttem a miniszterekkel, hogy kigolyóztak mindenhol. Ments meg, áldjon meg az isten...

És legközelebb utazom le, városunk nagy fiának a költségére, hogy leleplezzem őt és így megmentsem a Lipómeztől. . .

zia grófnők és Eszterházy János gróf gyámja, volt bruszturi, jelenleg pozsonyi lakosok, továbbá még huszonhat bruszturi lakos.

A felperesek elmondják a keresetben, hogy ők mint bruszturi „nemesei” körülbelül husz év előtt urbéri rendezés alá bocsátották birtokaikat. Addig a bruszturi erdőségek és legelők közös tulajdont képeztek. A rendezéskor bírói eljárás lett folyamatba téve és be is fejezve. Az érdekeltek között azonban a felosztás tekintetében békés egyezség jött létre és ezen egyezség alkalmával Szlev Ilie és társainak körülbelül négyszáznyolcvan hold erdőség jutott. Ennek az értéke körülbelül 500.000 korona. Az egyezség bíróilag jóváhagyatott, jogerőre emelkedett s annak alapján a bírói birtokbavezetés és átadás fogatosítva is lett. Ezen egyezség a telekkönyvi viszonyok rendezetlensége folytán a telekkönyvbe be nem vezetett ugyan, de azért kétségtelen, hogy ők a tulajdonosai ezeknek az erdőségeknek.

Ez év májusában azután felperesek nagy meglepetésükre arról értesültek, hogy Murg Hermann és társai bruszturi lakosok ugyan-ezen erdőségekre vonatkozólag tulajdoni pert tettek folyamatba az Eszterházy grófok és társai ellen és arra kérték a bíróságot, hogy mondja ki, miszerint ezek az erdők őket illetik. Ebben a rendes perben se az Eszterházy grófok, se a többiek egy szóval sem tiltakoztak Murg Hermann igényei ellen, holott tudomásuk volt róla, hogy az erdők a békeegyezség által Szlev Ilie és fivéreinek jutottak. Azonban az urbéri perben kötött egyezségről egyikük se tett említést, hanem arról mélyen hallgattak s azt a körülményt, hogy az urbéri egyezség még telekkönyvileg fogatosítva nem lett, jogtalan meggazdagodásra igyekeztek felhasználni.

Ők tehát ezért beavatkoznak a Murg Hermann által indított perbe, kéri a bíróságot, hogy a két pert egyesítse és mondja ki, hogy a bruszturi erdőségek az ő kizárólagos tulajdonuk.

VÁROS ÉS MEGYE

Az aradmegyei sorozás. Az aradmegyei ujoncok, illetve sorozóbizottságoknak működési tervzetét úgy a katonai parancsnokság, mint a törvényhatóság jóváhagyta, s így a sorozások kezdetüket veszik, még pedig augusztus 8-án.

Folytatólagos sorrendje Arad város törvényhatósága által augusztus hó 10-én d. n. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésének. A tiszti ügyészség bemutatja Ketsis Lajos műépítésszel a gáji óvoda építése tárgyában kötött szerződést jóváhagyás végett. U. az bemutatja a négy állami óvoda belső berendezése tárgyában megkötött szerződést jóváhagyás végett. U. az bemutatja Tabákovits Emil műépítésszel a süveg-téri, Gizella- és csutóra-úti óvodák kőműves, elhelyező és ács munkák tárgyában megkötött szerződést jóváhagyás végett. U. az bemutatja a Mittner József vállalkozóval a négy állami óvoda tetőfedő munkáira vonatkozólag megkötött szerződést jóváhagyás végett. A tanács előterjesztése az aradi függetlenségi és 48-as párt által tett „Nepközi Otthon” alapítványa tárgyában. A tanács előterjesztése a kisebb javadalmazású iskolaszolgák évi fizetésének felemelése tárgyában. A m. kir. belügyminiszter rendelete az ujonnan építendő áll. fa és fémipari iskola tárgyában hozott közgyűlési határozatra vonatkozólag. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter rendelete az ujonnan építendő állami fa és fémipari szakiskola tárgyában.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetés osztály — 151

Népélelmező vállalat.

— Érdekes terv a drágaság ellen. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 5.

Egy konzervgyár ajánlatot tett Miskolc város tanácsának, mely szerint hajlandó külvárosi, illetve megfelelő munkáslakta helyen, házbermentes üzleti helyiségre rendelkezésre bocsátása esetén *népélelmezési vállalatot létesíteni*. Hivatkozik ajánlatában az általános élelmiszerdrágaságra, minek okát abban véli feltalálni, hogy az élelmicikkek az olcsóbb idények tartama alatt házilag, nagyobb mennyiségben be nem szerezhetők, mert azok házi kezelésben csak napról-napra tarthatók el friss állapotban. A konzervgyár ideális hivatása éppen az élelmicikkek időszerű, olcsó beszerzésében csúcsosodik ki.

Tapasztalata szerint a konzerv élelmezési mód nemcsak hogy bízhatatlannal olcsó a nyújtandó élelmiszerek minősége és mennyisége arányában, de igen sok munkaerőt is felszabadít. Az élelmezési tervzet szerint a ma főzéssel foglalkozó asszonyok emez időtrábló munka alól mentesíttetnek, s munkajüket másképp, külső munka vállalásával, kézi munkával, házi iparcikkek készítésével tőkésíthetik, s az így keresett összeg, valamint a megtakarított tüzelőanyag értékével saját magát, férjét, sőt a legtöbb esetben családját is jó, meleg elegelelkel láthatja el.

A férj keresete teljes összegben megalkarítható és gyümölcsözteszethető lesz; ezektől eltekintve, rendszeres és jó táplálékhoz jut az egész család, minek folytán munkakedve és munkabírása emelkedik, nem lesz szüksége arra, hogy fogyatékos táplálkozását alkoholos italokkal pótolja ki, a jó táplálkozás mellett erősebb utódokat nevel és szívesebben vállal munkát az a helyen, ahol a megélhetés e nehéz gondja ily nagy mértékben megkönnyíttetik nemcsak a nő, vagy családosa, de a nőtlen, vagy családtalan munkás részére is.

Az ajánlat szerint egy izletesen elkészített, egészségügyi szempontból kifogástalan ebéd, vagy vacsora, leves, hus és főzelékből 32 fillérbe, leves nélkül 28 fillérbe kerül; egy heti előfizetésnél az ebéd 2 korona 20 fillér, ebéd és vacsora 4 koronába, míg egy havi előfizetésnél az ebéd kilenc korona negyven fillérbe, ebéd és vacsora 17 korona 60 fillérbe kerül. A város tanácsa hajlandónak nyilatkozott a *népélelmezési vállalat támogatására* s a szükséges helyiség egy évi bérének megtérítését felajánlotta a vállalatnak, a további segélyezést pedig az első év eredményétől tette függővé.

A vállalat által kiszemelt helyiség tulajdonosára a konyha megnyitását annyiban késleltette, hogy a tanács a teljes bérösszeget megfizetni vonakodván, emiatt huzamosabb ideig tartó alkudozások folytak. A tárgyalások rövid időn belül befejezést nyernek s akkor akadály nélkül megindul az első ilyenmű *népélelmezési vállalat*.

MULATSÁGOK.

(=) *Mulatság Alváca fürdőben.* Alváca, Brád, Körösbánya és Nagyhalmagy ifjusága folyó hó 20-án (Szent István napján) a fürdővendéglő nagytermében táncmulatságot rendez, ezt megelőzőleg pedig világpostát, konfetti csatát, egyéb bohóságot és tűzijátékot a hegyen. A tűzijáték 9, a táncmulatság pedig 10 órakor kezdődik. A védnökök és rendezők névsora előre is biztosítja a mulatság sikerét. Az aradiaknak nagyon kényelmes az összeköttetésük. Délután 4 óra 20 perckor indulhatnak Aradról, 8 órakor már Alvácán vannak. Másnap hajnalban fél 4 órakor indulhatnak vissza. Akik

meghívóra igényt tartanak, kérjék azt levelezőlapra az alvácai rendezősegtől.

(=) *Népünnepély a városligetben.* Vasárnap délután nagyszabású népünnepélyt rendez a városligetben a Magyarországi Munkások Rokkant és Nyugdíjegyletének aradi fiókjá. Szombaton este a városligeti vendéglőben a vigalmi bizottság ülést tart, amelyre az elnökség szívesen meghívja a tagokat.

A szerelmes Ludmann.

— A szép asszony vallomása. —

Távírási tudósítás.

Arad, augusztus 5.

Mindinkább valószínű lesz, hogy a napokban öngyilkossá lett miniszteri tisztviselő, Ludmann Gyula tragédiáját reménytelen szerelme és súlyos idegbaja idézték elő. A fiatalember halálosan belésszerűtett a gyönyörű Borszékynébe és mert meghallgatásra nem talált, golyót röpített a szívébe. Ennek a tragédiának egy másik áldozata is van: Borszékyné, akinek lelkiállapotát annyira megrendítette az öngyilkosság, hogy most súlyos betegen fekszik egy bécsi szanatóriumban.

Borszékyné Károly dr. nét a Swetlin-szanatóriumban ápolják. Angerer Ferenc dr. így nyilatkozott az asszony állapotáról:

— Borszékyné három nap óta itt van a szanatóriumban. A szegény asszony súlyos kedélybeteg, állandóan hiszterikus idegrohamai vannak. Végtelenül sajnálatos a sorsa ennek a szerencsétlen asszonynak. Egészen ártatlanul került ebbe a szörnyű helyzetbe. Hónapokig, sőt évekig eltarthat, míg meggyógyul. Látogatásokat nem fogadhat. Itt voltak a rokonai, testvérei. Senkit sem bocsátottunk be hozzá.

Borszékyné Károlyné a Máriahilfstrassei kerületi rendőrségen a következő vallomást tette közvetlenül Ludmann öngyilkossága után:

— Egy év óta ismertem Ludmann-t. A huszonegy éves fiatalember belém szeretett. *Sohasem bolondítottam*, Ludmann szerfelett ideges volt. Ez fülbajára vezethető vissza. Majdnem süket volt szegény és azt hitte, hogy kigúnyolják a baja miatt. Mindig utánam járt, sohasem volt nyugtom tőle. Arról egyáltalán nem volt szó, hogy a felesége leszek. Gondoltam, ha megmondom neki, hogy a házasságunkból semmi se lesz, hát vége lesz a dolognak. Nem így történt. A fiatalember nem hitt nekem. Mikor megtudta, hogy elutazunk, felugrott a vonatra. Anyám is, én is a lelkére beszéltünk, de mind nem használt semmit. Szigorúan bántunk vele, elhatároztuk, hogy nem szólunk hozzá. Ő azonban folyton utánam jött, megszólított és a feltűnés elkerülése végett beszéltem is vele. Később megígérte, hogy békén hagy és elutazik. Nem tette meg. Amikor a végzetes napon hazajött, már átöltözködtünk, hogy elmenjünk. Egyszerre betoppant a szobába.

— *Csokolom a kezét,* — mondotta — *ezzel katonás állásba vágta magát, előrántotta a revolvert és elsütötte.* A többire nem emlékszem, mert ájultan estem össze.

Ludmann Gyula hét levelet hagyott hátra. A rendőrséghez a következő levelet intézte:

— *Értesítem a tisztelt kormánytanácsos urat (Stuckart dr.), hogy ma délután öngyilkos leszek.* Máriahilfstrasse 1. B. szám alatt lakom pensióban, itt leszek ma délután öngyilkos. Apámat, id. Ludmann Gyula altábornagyot kérem halálomról értesíteni, Budapest, Üllői út 16. B. — *Ludmann Gyula, magánzó.*

A halottnál 172 forintot és hat levelet találtak.

Nyaralás az aszfalton.

— Gyermektábor a Tököli-téren. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 5.

Alkonyodik... Kicsi szobámban már csak a tárgyak silhouetete látszik. A város poros, fülledt levegője szinte torkomat fojtogatja. Az ablakon át harangzugás és gyermekzsivaj hangja hallatszik. Talán nincs az életben szentebb, szebb, nemesebb, mint ez az édes összhang. Harangzugás és gyermekzsivaj. A hit és a gyermek. Leányok hozzájuk. Itt falkáznak modern kerékes korcsolyán a román templom körüli téren, melyen a hatóság jóvoltából még megtűrtek őket.

Ugy elmézem; a legtöbb ember részvéttel, érdeklődés nélkül halad el mellettük, csak egy gyűjtőnév alá foglalja őket, — a gyermekek. Pedig ők egész kis társadalmat alkotnak, csak úgy, mint a nagyok. Nekik is megvannak az ügyes-bajos dolgaik, — az apró kis gyermek-tragédiák, a szenzációik csak úgy, mint a nagyoknak. Ott is vannak kicsi stréberek, vannak intrikusok, náluk is megvan a nagyozás, hencegés, gyűlölködés, sőt, hogy teljesen hasonló legyenek a nagyok társadalmához, még a felekezeti összeköttetés sem hiányzik.

Az előkelő gyermekek a tér közepét foglalják le, fölényesen viselkednek, a többiek szerint hencegnek. Körülöttük egész udvar csoportosul, elbámultak a ruháikra, mely oly finom, a millyent ők még karácsonyi osztogatáskor sem kapnak. Az uri kis leányokat rendszerint egy-egy szegényebb gyermek kíséri, apródszolgálatokat végezve körülöttük. Ez emeli a kis stréber tekintélyét. Figyelek egy másik csoportot. Itt társadalmi problémákat vetnek föl, kinek milyen állásu, valásu az apja; lám, az Irénkéé lámpagyújtogató és mégis henceg. Itt két kis leány kéri édesanyját, engedné meg, hogy az ő régi korcsolyájakat, mely még egészen jó, csak ha jobbra akarnak vele fordulni, balra kanyarodik, egy szegényebb kis leánynak adják. Az anya beleegyezik, mire a kicsinyek ujjongva viszik a korcsolyát kopottas barátjuknak, ki egyébként az osztályban vigyázó volt a kinnél a pillanatban nincs boldogabb gyermek. Közben egy-egy epébb járókelő méltatlankodik a gyerekek hancurozásán. A gyermekeket a megjegyzések nem nagyon bántják, folytatják mulatozásukat, korcsolyáznak, tréfálkoznak, édesen osicseregnek.

A fiúk folyton újabb és újabb csínyeket eszelnek ki, most például azzal vannak elfoglalva, hogy egy skatulyát teleraktak kövel, a gyalogut szélére teszik és egy fa mögül figyelik, hogy ki veszi föl a skatulyát. Már vagy husz embert sikerült becsapniok. Persze ilyenkor úgy ugrálnak és olyan üdvözlőket visznek véghez, hogy ahhoz képest az indiánusok haditanca francia menőnek.

— Min mulattok ilyen jól? — kérdezem őket.

Eleinte tartózkodók a ravasz kis csibészek, sunyin, bizalmatlanul nézegetnek, de mikor megismogatom őket, látják, hogy nem vagyok ellenség, erőnyesősz, kiolvassák a kis vadak szeméből a szeretetet, akkor hozzám simulnak s nagy dicsőkedve mesélik, akár egy új pajtásnak, egyik virtuskodásukat a másik után. Ha szükséges, hébe-korba aztán megtörténik, hogy közbelép a rendőr is, aki egyébként stoikus nyugalommal nézi a körülötte nyüzsgő apróságokat.

A tér szélén állnak a kitagadottak, akiknek szülei nem vehetnek korcsolyát, de még kenyeret is alig. Anyjuk karjába fogóznak. Az anya fáradt, ideges arca átvirrasztott, átsírt éjszakákról mesél. Ilyenek az uri szegények gyermekei, akiknek megvan a majdnem semmi, de biztos jövedelmük.

A gázlámpához támaszkodik egy meztelbős leányka, férfi kabátba barmolt csemevész testvérkéjét dajkálja. Odébb, a templomajtóban kis leány

ül, pupos, fállábara sánta, ott ül egész délután, látszólag egykedvűen, de mialatt a többi figyel, szeme oly égő gyötrelmeiről beszél, oly lázas vágyódásról, egész lényé néma vád a természet ellen, mely néha így brutálisan igazságtalan.

Mialatt megilletődve nézzük, mint egy tünémeny halad át két rózsaszínű csipkefelhőbe burkolt gyermek a téren. A társaság egy pillanatra önkéntelenül abba hagyja a játékot, szájacskájuk elnémul, bámulják a sors kegyeltjeit, a kik váratlanul cseppentek közéjük. Némelyiknél csodálatot váltanak ki az új jövevények, némelyiknek arcán gunyos, dacos vonás ül. Zsenge lelkekben talán most fogamzott meg öntudatlanul a szocializmus első csirája...

Este van... a tér kicsi népsége hazaszedelőzködik, lecsatolják a korcsolyákat és fáradtan, álmosan szélednek el, hogy otthon ágyac káikban tovább szövegessék tündérálmaikat.

Öngyilkos istállótulajdonos.

— Goldschmied hadnagy halála. — A lövésny áldozata. —

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 5.

A bécsi előkelő társaságnak egyik fiatal tagja, egy általánosan ismert urlovos dobta el magát az életet az éjszaka. Hogy mi vitte a halálba az alig huszonöt éves katonatisztet, nem lehet határozottan megállapítani, de valószínűleg túlzott játékszenvedésiye és az ennek következtében beállott anyagi gondok vittek a halálba.

Az öngyilkosságról a következő bécsi tudósítás számol be:

Goldschmied Károly versenystálló tulajdonos, az előkelő társadalom egyik általánosan ismert sportférje az éjjel öngyilkosságot követett el. Goldschmied Károly mindössze huszonöt éves volt és mint hadnagy a Brassóban állomásozó 2. sz. huszárezredben szolgált.

A fiatal hadnagyot a monarchia verseny pályáin jól ismerték. Istálló tartott és nagy összegekben játszott. Ugy látszik ez volt a végzete. A kék-fehér csíkos draszt, vagy inkább az istálló tulajdonosát, Goldschmiedet üldözte a balszerencse. A most folyó kottlingbrunni versenyeken is nagy összegeket veszített úgy a könyveseknél, mint a totalizátoronál.

Goldschmied a kottlingbrunni versenyek kezdete óta állandóan Bécsben lakott. A Favoriten Strassen elegáns lakást tartott, s házelőnöke állandóan itt lakott. A kottlingbrunni versenyekre naponta kijárt és szenvedélyesen játszott. Még az öngyilkosság előtti délután is kint volt a versenypályán. A hatodik számban futott is Edömér nevű lova. A pálya felére vezetett a kék-fehér draszt, de ott a ló kitört és a verseny elveszett. Pedig úgy látszik Goldschmiednek ez volt az utolsó reménye, hogy magát regresszalja.

Az öngyilkosság gondosan elő volt készítve. Goldschmied anatómiai tabellákat vásárolt, amelyeket az orvosnövendékek használnak és azokon tanulmányozta a szív pontos helyét. Ezenkívül új Browning pisztolyt is vásárolt. Az éjjel aztán jobb kezében az anatómiai tabellával, baljában a Browninggal a tükör elé állt. Előbb azonban elolvasta a Browning használatára vonatkozó utasítást. Azután a fegyvert pontosan szívének irányítva elszította. A golyó a szíven hatolt keresztül és azonnal halálát okozta.

Rehabilitált író.

— May Károly — nem volt rablóvezér. —

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 5.

Még élénk emlékezetben van az a világszenzációt keltett rágalmozási per, amelyet May Károly, a színes utleírásairól ismert német gyermekregényíró indított Lebius Rudolf lapszerkesztő ellen, aki lapjában a legkülönbözőbb vádakkal illette Mayt. Ezek között a legenyhébb az volt, hogy a németek büszkesége évekkel ezelőtt rablóbandát alakított, amelyvel utasokat fosztogatott ki és orvvadászatot is űzött.

A per folyamán a szerkesztőnek sikerült ezeket a dolgokat rábizonyítani Mayra, mire az esküdtszék Lebiust felementette. Ez az ítélet megsemmisítőleg hatott az íróra. A hír az egész világsajtót bejárta és mindenki bámulattal vette tudomásul, hogy az ünnepeit író közönséges gonosztevő volt. May azonban nem hagyja magát. Az ítélet óta adatokat gyűjt és most támadólag lép fel Lebiusék ellen. Ennek a támadásnak az előjéteke az a per, amely e hó 9 én a szászországi hehenstein-ernsthal esküdtszékét foglalkoztatni fogja.

Ebben a perben May Károly a panaszos, a vádlott pedig Krüppel Richard erdőmunkás, aki Lebiusnak egyik koronatanúja volt abban a vádban, hogy May rablóbandát szervezett. A tényállást a panaszos a következőkben ismerteti:

Az előző év végén megjelent a vádlottnál Hohensteinban Lebius szerkesztő és a nélkül, hogy a családi nevét és jövetelének célját előadta volna, felkérte az erdőmunkást, hogy meséljen neki valamit May Károlyról, aki tudvalevőleg Hohensteinban született. Lebius a panaszos állítása szerint különböző ígérekkel rávette Krüppelt, hogy ezt a szörnyű vallomást tegye. Nagy pénzüsségeket helyeztett neki kilátásba, ha azokat vallja, amit Lebius kívánt. Az egyszerű munkás, akit a csábító ígéretek elkápráztattak, be is is ment a dologba és azt mondta, amit a szerkesztő kívánt. E alapján jelentek meg azután a támadó cikkek May ellen, amely cikkekben Lebius azt állította, hogy May rablókapitány volt, aki társzekereket fosztogatott ki és az orvvadásza től se riadt vissza. A bandának egyik tagja volt ez a Krüppel Richard. Továbbá, hogy May embereit áruházba öltöztette és az országuton elmerőket kirabolta. May Krüppelt még három év előtt is nagyobb pénzüsségekkel támogatta, csak hogy el ne árulja.

Ezért a cikkek, melyhez az adatokat Krüppel szolgáltatotta, indította meg a rágalmozási pert May Károly. Krüppel állítólag időközben beismerie, hogy a cikket részben ő, részben pedig Lebius írta, továbbá Krüppel közben levélben bocsánatot kért tőle. Dacára ennek a beismerő vallomásnak, May további bizonyítékokat szerzett be, hogy ártatlanságát a rablóhistóriában bebizonyítsa. Azonkívül May ügyvédeknek indítványára a bíróság vizsgálatot indított az irányban, vajjon annak idején lett-e eljárás folyamatba téve az író és állítólagos ointo társa, Krüppel ellen a Lebius által közölt bűntények miatt. Ez a vizsgálat a panaszos állítása szerint teljesen negatív eredménnyel végződött, mert a hatóságok a legcsekélyebb bizonyítékot se találtak a rablóhistóriára nézve.

A per elő egész Németországban érdeklődéssel néznek. Ez fogja eldönteni, hogy alapvetően vádlták-e meg a kiváló író, vagy se. A per kedvező kimenetele May Károly rehabilitációját jelentené.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Ügyvédjelöltek sérelme.

— A nagygyűlés előtt. —

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 5

Az igazságügyi reformtervezet forrongásba hozta az ország ügyvédjelölteit. Másfélszer ügyvédjelölt elveszti azt a megszerzett jogát, hogy három esztendő múlva ügyvéd lehessen és csak öt, vagy esetleg — ha csak a doktortússal kezdődnek az ügyvédjelöltségek — hat év múlva nyithat irodát. Az ügyvédjelöltek egyetemes és erős állásfoglalása után az igazságügyminiszter a reformról a következőket mondotta:

— Téves lenne az a hit, hogy én az ügyvédjelöltekkel szemben animozitással viseltetem, mert a reformot éppen az ő érdekükben levőnek tartom. Két fő célt követek: az egyik az ügyvédképzés, az ügyvédség színvonalának emelése, az ügyvédek horribilis szaporodásának megállítás és az ügyvédek megélhetésének lehető biztosítása. A másik: nagyon jól tudom, hogy a reform egyeseket sújt, szerzett jogokat érint, egyeseknek fáj, nekem is fáj. De minden átmeneti intézkedés rázkódással jár és a ki tud okosabb megoldást adja elő. Eddig nem hallottam más megfelelő kivezető utról. Az ügyvédek szaporodása éppen az utolsó években aránytalanul nagy radikális intézkedés nélkül csakhamar ott leszünk, hogy késő lenne az orvoslás. Aki egy év alatt megszerzi az ügyvédi diplomát, csak arra nem vonatkozik a reform. E tekintetben csak azt a kompromisszumot vagyok hajlandó tenni, hogy a reform alól azokat is kivesszem, akik az egy éven belül megkísérlet vizsgán pótvizsgára boosáztatnak. De semmiesetre sem azokat, akik teljesen megbuknak. Reppant erős és új erveknek kellene elhangzaniuk, hogy a tervezettől eltérjek. Azt sem hiszem, hogy a képviselőház más álláspontot helyezkedne. Elvégre radikális intézkedéssel lehet csak megmenteni a jövő ügyvédeknek existenciáját és meggátolni azt, hogy oda nem valóik tóduljanak erre a pályára. Azt is mondom, hogy ezzel a reformmal a teendők sora még nincs befejezve. Jön rövid idő múlva az ügyvédi vizsga, majd az egyetemi oktatás reformja, mert cselekedni akarunk is.

A miniszternek ez a kijelentése még nagyobb elkeseredést keltett az ügyvédjelöltek között. Most már fokozott szervezkedéssel készülnek az augusztus 21-iki gyűlésre. Az egyik ügyvédjelölt szerint, ha a miniszter numerus klauzuzt akar csinálni, vagy, ahogy ő mondja, az ügyvédi pályát a horribilis odaáramlástól megvédeni, úgy ezt a munkát ne főt kezdje, hanem alul. Ne azokat tegye tönkre, akik már az utolsó lépés előtt, rengeteg idő- és pénzvesztéssel a diploma előtt állnak, hanem a jogi pályára való lépést a matura után nehezítse meg. Aki nem alkalmas, vagy nem kollektív, szigorlatozik, azt ne engedje tovább. De akkor reformálja azonnal az egyetemet is.

§ A kacér vádlott. Nemrég Nagyváradon betörőbandát lepleztek le, amelynek tagja Mester Rózsika kassziros hölgy is. A betörésekből származó pórt most tárgyalja a nagyváradai törvényszék. Cifra ruhában jelent meg Mester Rózsika a bíróság előtt. Vádlott a szegényke. De szép vádlott! Fekete szeme van, barna fürtjei fonják be a homlokát s piros arca kacéran mosolyog jobbra-balra a tárgyaló teremben. Szóval olyan szép vádlott, amelyről Mikszáth Kálmán irt valaha jóízű novellákat. Mester Rózsika azonban nem olvasta Mikszáth Kálmán munkáit s így nem bizott abban, hogy egyszerű mosolygással a maga javára billenti az igazság mérlegét. Annál kevésbé olvashatta a nagy palócot, mert ő inkább írással foglalkozott: felírta a cukrászdában és kávéházakban: mennyi peragót és egyéb

inni-ennivalót fogyasztanak a vendégek. Az írás mestersége közben ráért azonban arra is, hogy a férfiak gyöngéit kitapasztalja. Megtanulta, hogy a férfiak honorálai szokták a szép nőskék hála ígéreteit. Mielőtt tehát a vádlottak padjára ült volna, elhatározta magában, hogy megnyeri az egyik ítélőbíró jóakarátát. Kérdősködött a folyosón álldogáló jogászoktól, hogy a bíró urak közül kinek van jószíve és kire lehet legjobban hatni. A jogászok egyike mondott neki egy nevet. Mester Rózsika erre a lehető legrosszabb ortográfiával megfogalmazta ezt a levelet: Igen tisztelt jó bíró ur! Arra kérem a tekintetes bíró urat, tesseék az én ügyemet méltányosan, emberségesen elintézteti és én örökidőig hálás leszek és megfogom szolgálni. Mester Rózsika. A levelet odaadta a törvényszéki szolgának 2 kor. melléklésével, hogy juttassa el a bíró ur kezéhez. A szolga elvette a levelet, de természetesen a bírónak nem adta át. Mester Rózsika azonban azzal a tudattal lépett a törvény elé, hogy a levelet már elolvasta a jószívű bíró s az örökhála fejében bizonyára megkönyörül rajta. Csapott is az eszemadta olyan kacérkodást, hogy a törvényszék komoly urai nem tudták: mi az ördögnek akar itt hódítani ez a szép, se'yemruhás kisasszony, amikor éppen azon táncszekszik, hogyan foszszak meg őt a se'yemkötőtől és arcának tűzpiros mosolyától. Mester Rózsika pedig boldog bizakodással várja, hogy az ítéletben a levél hatáának nyoma legyen.

Arejtelmes főherceg kastélya

*

Schloss-Orth, július 31.

Lassanként legendás hajlékká lesz a nép szemében a Trauensee melletti ódon kastély, mely Orth János tulajdona. Épp annyira legendássá, mint amint rejtélyes tulajdonosának a sorsa és holléte. És mintha ez a rejtély a kastély fehérre meszelt homlokzatára volna felírva, úgy támad reánk ezernyi kérdés, amikor közelebe érünk. Igazán meghalt? Igazán nem él többé? Igazán nem fog ide soha többé visszatérni?

E kérdésekre a feleletet megadja a kastélyban uralkodó szellem, amely a holtánnyilvánítás dacára még mindig nem hisz abban, hogy Orth János örökké elveszett az élet számára. A kastélyban még mindig Orth János szelleme él és uralkodik épp úgy, mintha fizikailag ő maga is jelen volna.

A kastély személyzete ugyanazzal a pontossággal és rendszeretettel végzi teendőit ma is, mint husz évvel ezelőtt. Szellőztetik a szobákat, a folyosókat, feltörölnek minden kis por-szemét, ami könyvtára könyveire, íróasztalára, a zongorára, a harmóniumra, vagy a sárga cseresznyefa-butorokra rakódik le, előszedik, kitisztítják a cipőket és ruhákat és a szobákban ugyanazt az állandó készséget és beosztást tartják fenn, mintha a ház ura személyében is jelen volna.

Ebben a kastélyban az Orth János alakja óriási ragynak tűnik fel. Egy hősnak, egy mártírnak, sőt a romantikában hasonlatosnak a bolygó hollandihoz. Mindenekelőtt azonban, mint jó gazdát és eseléseinek szeretett urát tanuljuk megismerni az egykori főherceget. Aki megbecsülte a munkát és az értelmet és inkább felebarátja, mint parancsolója volt szolgáinak. A kapus mindig egy könyvet morzsol szét szemében, valahányszor az urát emlegetik...

De vegyük a kastélyt jobban szemügyre. Ennek az ódon épületnek nagy multja van. A kastély, mely félig egy vár, félig egy paraszt-

ház benyomását teszi ránk, valamikor kolostor volt. A középkorban épült és keletkezésében messze megelőzi az 1483 at, azt a legkésőbbi dátumot, amit visel. Négy tornyát és az összes modern átalakításokat mostani tulajdonosa tervezte és építtette, akinek a kezénymát minden felfedezhetjük. És ez természetes is. Orth Jánost minden érdekelte. Könyvtárában a gazdag hadtudományi könyvtár szomszédságában számtalan neves képzőművészeti munkát találunk. Zenész és költő is volt. — Egy universalista. — Kötelességből katona volt, de lelkesedésből a legnagyobb műbarát. Kényszerítő szükségét érezte annak, hogy alkossen. Renováltatott, újított, új köntössel látta el a házat és falakat, hogy újakezdhesse a munkát, amint befejezte. Oly nagy volt a vágya a változatosság, az újítás iránt, hogy nem ismerte a nyugalmat. Fáradhatatlan kutató volt. Hogy mit kutatott? Önmagát kereste az eseményekben és a dolgokban, vagy tervei keresztülvitelében. Nem a munka befejezése szerzett neki örömet, hanem az alkotás. Nem a birtoklás, hanem a hódítás. Egy Don Juan volt, aki nem a dolgokat szerette, hanem a dolgokban csakis a poézist. Nem tudott a szokás rabja lenni, ő a csapongó fantáziája volt.

A szobák berendezésében is rá lehet ismerni. Az ember akárhová néz, minden buordarabon, mintha csak a tükörből látná, ott látja Orth Jánost. A rézmetszeteken, a képeken, a bronztárgyakon, a faragványokon mindenütt ott van az Orth János szelleme. Minden olyan, mint amint Orth János tervezte és akarta. Hiszen ő oly sokat ölelt fel és akart alkotni!

A kastély udvarában egy fényképészeti műterem is van. Sohasem használták és mégis megépítették. Orth Jánosban élt a vágy, hogy ezzel is foglalkozzék. Csak hogy nem jutott hozzá. Nem volt ideje. Hiszen ő annyi mindent akart! És mindig csak az újat, a mást, a legnagyobbat, a legtekélyesebbet. És életének ebben a főtörékvésében gyakran óriási ellentétek és disszonanciák között mozgott. Ily óriási ellentét volt például az is, hogy az auseri postamester leányában találta meg azt a virágot, amelynek bírást lelkéből megkívánta. Stubel Milli személyesítette meg az ő szemében a legtekélyesebb női ideált. Az arcképe ott függ a kastély falán. Ez a kép azt mondja, hogy Stubel Milli igen csinos leány lehetett, de szépnek nem volt mondható. Az emberek azonban úgy tudják, hogy szeretetreméltó modora, nagy képzettsége és gazdag lelke volt. És Orth János nevet, rangot, a születési előjogait és mindent feláldozott, hogy ez a kis operettékesnő az övé lehessen. Egy nagy szociális különbséget akart ő itt feloldani. Polgár akart lenni. Ember, akit önmagáért becsülnek és szeretnek.

És ez volt az ő életének a tragikuma. Mert hiába áldozta fel a rangot, a nevet, polgár a szó igazi értelmében sohasem tudott enni. Az emberek mindig csak úgy tekintették őt, mint egy főherceget inkognitóban. És ez kedvetlenítette el őtet. Szabadulni, menekülni vágyott ebből a társadalomból. Lelke kitört a tenger végtelensége felé. Hosszujáratu hajóskapitány lett. A tengerre szállt, ahol azt hitte, hogy nem üldözi a rangja, a születése.

És nem is üldözte, de a balsors, az a nyomában volt...

GYÁSZROVAT.

Gyászrovat. Erdélyi Istvánnét, Erdélyi István vármegyei árvaszéki tisztviselő elhunyt feleségét ma délután 5 órakor kísérték örök nyugalomra a Teleky-utca 10. szám alatti gyászházba. A gyászszertartáson a család tagjain és a rokonságon kívül is igen sokan jelentek meg

hogy a közseregben elhunyt hölgy iránt a kegyelet adóját leróják a hogy szinte részvétükkel enyhítsenek a mélyen sujtott család fájalmán.

Lele János, nyugalmazott aradvárosi tanító augusztus hó 3-án, esti 9 órakor, életének 67 ik és házasságának 42 ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Ma délután 5 órakor temették a görög keleti egyház szertartása szerint a Nagy Sándor-utca 3. számú házból a felső temetőben lévő családi sírkertben.

A turf urai.

Ahogy elindulnak és ahogy befejezik.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 5.

Goldschmied hadnagy, ismert istállótulajdonos az éjjel öngyilkos lett, mert elszámította magát a versenyeken és anyagilag tönkrement. Az istállótulajdonosok olykor — már tudniillik akik rendszertelenül „dolgoznak” — gyorsan letörnek. A nagyvagyonu sportsmenek már kitartóbbak és szakértelemmel működnek. A boldogtalan Goldschmied hadnagy öngyilkossága aktuálissá teszi az istállótulajdonosokat. A régi tradíciós istálló tulajdonosai közül megmaradt még néhány.

Itt van Festetich Tasziló gróf. Istállójának keletkezése ugyancsak hagyományos jellegű. Örökölte apja hitbizományát és vele együtt a ménését. A legrégibb futatók egyike és nevezetes arról, hogy még sohasem fogadott. Soha életében nem volt bent a bookmaker-ringben. A legnagyobb sértésnek tartaná, ha csak feltételeznék felőle, hogy bemegy a ringbe, pénzt nyerni egy esetleg zsidó bookmakertől. Soha életében még lovat nem vett, mert azt tartja, hogy aki lovat vesz, az kupec. Hanem csak azokat a lovakat futtatja, amelyek nála születtek. Festetich Tasziló gróf tiszteletbeli tagja az angol zoké-klubnak, ami van olyan rang, mint nálunk a főrendiházi tagság. Igazgatósági tagja a baden badeni internacionális klubnak. Felesége a monakói herceg elvált felesége, egy lady Hamilton. Nagy ur. Ha valahol igen előkelően viseli magát valaki a középrangú polgári társaságban, akkor azt mondják róla:

— Azt hiszi, hogy ő egy Festetich Tasziló.

Néha a politikában is szerepel. A legutóbbi válság alkalmával közvetítő homo régus gyanánt is emlegették. Egyébiránt zászlós ur és a főudvarmesteri állást tölti be, vagyis azt a címet viseli, ami azelőtt a Bárfy Dezső báróé volt, de le kellett róla mondania. Nem azért kellett lemondania persze, mert Bárfynak nem voltak versenylovai, hanem azért, mert Bárfy politikai vesszőparipán lovagolt s a királynak nem tetszett a lovaglása.

Az elmúltak közé tartozik a régi Eszterházy-istálló. Az Eszterházy Miklós grófé és az Eszterházy Miklós hercege. A gróf volt a nevezetes tatai Niki, akinek teátruma is volt Tatán és nevezetes művészetpártolásával ugyancsak feltűnést keltett. Lovaival angol versenyeket is nyert. Az Eszterházy herceg ugyancsak sokat szerepelt Angliában, de magyar virtust kellett cselekednie, amíg megismerték. Magyarországra szokták áttenni az eset színterét, ami pedig valójában Angliában történt. A westminsteri herceg egy lovának az árát kérdezte a magyar Eszterházy herceg s azt a feleletet kapta, hogy:

— Nincs is annyi pénze, hogy megvegye.

Ekkor Eszterházy elővette a pénzt, kifizette a ló árát és aztán elővette a revolverét és a vásár színhelyén lelőtte a vagyont érő lovat.

(Ezt az esetet akarták megismételve látni akkor, amikor Budapesten Károlyi Mihály gróf megvette a Blériot repülő gépét és afelől tanakodtak:

— Mit fog csinálni vele a gróf?

— Bizonyosan lelővi, mint Eszterházy herceg a lovat.)

Harkányi János és Andor bárók az újabb istállósok közé tartoznak. Fiai az öreg Frigyes bárónak, aki korelnök szokott lenni a főrendiházban. János képviselő volt, Andor kevésbé igyekezett politikai pályára, pedig veje Csáky Albin grófnak, a főrendiház elnökének. A Harkányiokról tudva van, hogy ők képeztették ki Janeket, aki letartóztatása szomorú napjaiban eleget is emlegette őket:

— Jaj, ha az én gazdám itthon volnának, de kiszabadítanának.

Ki ne ismerné Springer Guszláv bárót. Már egy negyedszázad óta futtat, de még sohasem fogadott. A negyedszázad alatt rááldozott erre a passzióra egy negyedmilliót, de hát telik neki. Sőt ha a bécsi zokéklub egy kicsit megakad, ha egy kicsit bajba kerül, Springer báró mindig készenlétben áll, hogy kiségitse. Viszonyásul ott őt éppen olyan szívesen látják, mint a legősibb magyar grófokat. Őt a lovai se tehetik tönkre. Mert van neki Délfranciaországban egy spirítuszgyára, ami hoz neki egy egymillió frankoskát és Alsóausztriában seholsem lehet más élesztőt kapni, mint Springer-élesztőt. Még van egész sor vállalkozása, de soha úgy el nem lehet foglalva, hogy ha Pesten versenyek vannak, ide ne jöjjön két hétra. Springer báró buzgólkodott azon, hogy Karlsbadban hosszabb meeting legyen és egyre jelentkezett hozzájárulással, mivelhogy gyomor baja miatt nyaranta Karlsbadba kell mennie, hát szerette volna, hogy ott egyuttal löversenyt kapjon.

A patricius istállótulajdonosok közé tartozik Dréher Antal. Az ő dolgát igen alacsony sorsból vitte fel az isten 70—80 millióig. Hosszu látosóréval csendesen nézelődik a versenyterén, de fogadni ő se szokott. A fia, Dréher Jenő, ell. nben, aki Pesten lakik, már nem állja meg fogadások nélkül.

A tradíciókhoz tartozik, hogy szerepeljen nálunk az istállótulajdonosok között a Rotschild név. Régebben Rotschild Nathaniel futtatott, de Bécsben egyszer megbaragudott az egész löversenyügyre. Volt egy Debutant nevű lóva s azzal meg akarta nyerni a Kanca-díjat és a Derbyt is. Ekkor szombatra tették a Kanca-díjat és vasárnapra a Derbyt. Rotschild megtudta, hogy azért rendezték így, hogy a lóva kifáradjon szombaton és ne tudjon nyerni vasárnap. Nagyon zokon vette az ügyet és évekig nem futtatott.

Amikor Königswarter br. befűcsolt a versenyekbe, az istállóját átvette Rotschild Alfonz báró. Utóbb még egy Rotschild szerepel, Rotschild Jenő báró, aki aktív hadnagy és nagy akadály- és gátversenyistállója van. (Königswarter báró dúsgazdagsága mindenütt ismeretes volt. Egy milliót kellett lefizetnie végrendeleti kikötés szerint a keresztelkedése miatt jótékony célra. Lovai közül kettővel egymásután nyerte meg a Derbyt. előbb Árulóval, azután Pardonnal, melynek nevét Tóth Béla tiltakozása miatt változtatta át Patófiról Pardonra.)

Régi istállótulajdonos Szemere Miklós. (Ezüstszerű dressz, aransárga sapka.) Maga is ilyen színösszetételű nyakkendő hord a versenyeken és sárga és fehérből összeházasított szegfűcsokrot a kabátján. De egyuttal ő a legnagyobb fogadó. Amikor lemegy a bookmaker-ringbe, szenzációsan lesik a fogadását

és néha élet haláltáncot táncoltat a bookmakerekkel.

Péchy Andor (meggypiros dressz, fekete bojtos sapka) nagy fogadó volt régebben. A mikor piros szegfűjét meglátták a bookmakerek, már reszkettek. Az a hit volt elterjedve felőle, hogy egy millió forintot félretett a nyereségből az angol bankba, de úgy, hogy ahhoz nem szabad hozzányulnia. Kolosszális játékos volt. Mi még láttuk, amikor egy lóra hat bookmakernél egyenként kétezer ferintot, összesen tizenkétezer ferintot tett, sorra menve a bookmakerekhez és hideg nyugalommal bediktálta:

— Zweitausend! Zweitausend...

Most csendesebb lett. Egy-egy lóva futott már csak mostanában. Pedig nem régen még Üchtritz Zsigmond báróval kompániában huszhuszonöt lovat fogadtak.

Üchtritz Zsigmond báró megelégszik azzal a dicsőséggel, hogy ő jelenleg a világ legnagyobb lószakértői közé tartozik, nagy passzióval futtat és mindig kalap nélkül jár. Leghívebben Földvári Jakabnak, a magántudósnak az elmélete szerint vallja, hogy a kalap felesleges.

Batthyány Elemér gróf egész életét a lovaregyletnek szentelte. Igazán leginkább a löversenyterén érzi jól magát. Az a levegője, annak változatos publikuma gyönyörködteti. Hosszu időn át vezető-igazgatója, elnöke volt a lovaregyletnek. A vértanu Batthyány fia ide vonult vissza. Lovainak változatosan kedvez a szerencse, de mindig a szolid istállók közé tartozott az istállója.

Szalmasárga dresszéhez leginkább a Mr. Adrienne dressze hasonlít. Azt mindenki tudja, hogy Mr. Adrienne nem más, mint Meszlényi Adrienne, aki a Nemzeti Színház tagja.

Kedvelt istállótulajdonos volt megyeri Krausz Lajos, aki csak passzióból futtatott, de ő maga nem fogadott. A nagy istállók közé tartozott a Wahrmann Richárdé. Az ő Statesmann nevű derbyjelölt lovával csinálta meg azt a tréfát a trainere, hogy egyik verseny előtt egy szombat estén beállított a lóval együtt mulatni az orfeum-kávéházba eképpen:

— Kérek egy üveg pezsgőt és két poharat.

Volt istállója Kohner Adolfnak is (aszászbereki ménés.) Faconnal Szent István díjat is nyert. De abbahagyta. „Vizet” mondott. Nem azért, mintha nem bírta volna, hanem csak így:

— Pásszolok, mert nem pásszol nekem ez a levegő.

Mr. Lincoln (Rosenberg Gyula) mindig futtat Pesten is, Bécsben is, futtat és játszik, nyer, veszít, de inkább nyer, mintsem veszítene, ami határozottan egészségesebb is.

A polgári foglalkozásuk: Petanovics József, akinek szálhodája van. De még régebb Luczenbacher, akinek neve a tűzifa-raktárakról is ismeretes. Sőt Luczenbacher Mr. Wood név alatt futtat, hogy el ne feledjék. Wood angolul annyit jelent, mint fa.

Méltóztatnak emlékezni, ki nyerte meg ezelőtt pár évvel a schönau díjat. A koalíció védasszonyának, Wallersteina Rózának a lóva, Löwenherz nyerte meg. Akkor óvást is emelt k ellene és Wallersteina Róza szétbotlott hajjal rohant a bírósághoz:

— Nem engedem, nem tűröm, hogy másodíknak tegyék a lovamat. Nem tűröm, hogy Magyarországot megszégyenítsék.

És a bírák engedtek, helybenhagyták, hogy a nagy Róza lóva az első díjat vigye.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

* Magyarellenes tót szindarab. Tegnap és tegnapelőtt tartották a nemzetiségi tótok Turóc-szentmártonban a tot muzeumgyűlését és a Zsudenanevűtársulat évinagygyűlését. Ez alkalommal előadtak egy tót tragédiát: „A parasztszenyasszony” címmel. A darabnak az a tárgya, hogy a régi nemesi családból származó Zelenay Imre elpazarolja ősei birtokát és koldusbotra jut. A hitelvezők szorongatják, mire elhatározza, hogy elveszi Kalina Ádám tót parasztnőből Ilona leányát. Bár a régi magyar nemesi vér fellásad e terv ellen Zelenaynéban, mégis megkéri fia számára Ilona kezét. A leány egy tót legényt szeret, de apja unszolására feleségül megy Zelenayhoz. A fiatal férj sok pénzt kap az apóstól, de az sem elég neki, váltót hamisít és a megyei pénztárból 50,000 frtot elcsikaszt; meghamisítja a házassági szerződést és a Kalina-birtokot eladja. Egy alkalommal mulatni megy az apósával és megmérgezi. A gyilkosság bűnét feleségére hárítja, akit le is zárnak. Zelenay tovább dorbézol és a feleségét, akinek közben kiderül az ártatlansága, ittas állapotban agyon akarja löni. A nép azonban lefegyverezi Zelenayt és átadja a csendőrségnek, ahol azután minden kiderül róla. Azt mondják, hogy a szindarab csak a legelfogultabb tótoknak tetszett, de a jobbizlós közönség észrevette, hogy e darab nagyon erőltetett és sok benne a rosszakaratu tendencia.

* Sztrájkoló színházi tűzoltók. Kolozsvárott új nyári színházat építettek s most nyitották meg. Az újonnan megnyitott aréna hamar bajba került. A veszély oka egy kisebbrendű anyagi, vagy inkább elvi kérdés. Bartha Gergely kolozsvári tűzoltó főparancsnok beadványt intézett a tanáchoz, hogy a tanács rendelje el Janovics dr. igazgatónak azt, hogy az arénába kirendelt hat tűzoltónak, két altisztnek és négy közembernek külön díjazást adjon, olyant mint a rendőrség embereinek; 1 korona 50 fillért az altisztek és 1 koronát a közlegények számára, mert különben a tűzoltók nem vonulnak ki szolgálatra az arénába. mivel azért a 320 koronáért, amit az igazgató eddig fizetett, csak a Nemzeti Színházban voltak kötelesek a tűzbiztonságra felügyelni. Janovics Jenő dr. ezt az összeget már előbb, még Bartha Gergely személyes kérésekor megtagadta és így most komplikációk várhatók, mert a tanácsülés Eszterházy László dr. főjegyző előadására, részben jogosnak találta a kívánságot és három tűzoltónak, akik nem a nézőtérben tartózkodnak és így az előadás nem kárpótolja őket a szolgálatért, megszavazott összesen 3 kor. díjat. Ma nem teljesíti az igazgató a kérést, akkor a tűzoltók sztrájkolnak. Janovics kijelentette, hogy nem annyira a tűzoltó legénységben van a baj, hanem a főparancsnok urban, aki azért haragszik, mert a direktor nem szölleszékot adott neki, hanem csak támlásszékot.

* A gondolatolvasó. A napokban igen vegyes társaság járta be a bányabunyadi járást. Egy nő és három férfi. A férfiak a művészet mellett közönséges közörléssel is foglalkoztak, egy hatosért fenték a jó falusiaknak a borotvákat. Tényleg ilyenekkel összekötve a művészetet, talán részükről élvezhetőbb. Hatalmas plakátokat hordtak szét. Megérkezett a csudás Fekete Rózi, ki mindent tud, gondolatot olvas és jósl. Ilyen és ehhez hasonló reklám előzte meg a „művészi színvonalon álló előadást” Hiszen egyéb sem kell a falusinak, jó és gondolatolvasó, ezért eladja az ingét is, csak tudja meg mi lesz a jövője. Tömegesen gyűlt a közönség és lezúrkolta mindenik a 60 fillér belépti díjat. Egy füstös

oigányt is keritettek a „művészek” senekarnak. A közönség türelmesen várakozott s szíveszorongva lesték Fekete Rózeit. Nemsokára elő is jött egy 40 év körüli nő és harsány hangon hirdette, hogy ma képtelen jóslni, hanem holnap délután kivétel nélkül mindenkit szívesen lát oda. Némelyik lármázott a pénze után, de az asszonyok és leányok lehurrogták, mert még mindig várták a jóslást. Természetesen másnap már üthették a nyomát Fekete Rózikának, a harmadik falu határára is tuljárt.

§ Az Uránia új műsora. Mesés új műsort mutat be szombaton az Uránia színház. Nyolc számból álló új műsorán a kinematografia legszébb újdonságai szerepelnek. Helgoland szigete most először kerül a publikum elé, a természet kedvelőinek őszinte gyönyörűségére. Eredeti látványosság számba megy a Julián-csoport, melynek sportmutatványai a szakember előtt is meglepetés számba mennek. Bámulatot fog kelteni az angol hadi flottáról készült legújabb felvétel, mely mesteri mozgóképben mutatja be a Dreadnoughtokat, ezeket a hajószórnyeteket, az állami háztartások rémeit. Több kitűnő dráma és humoros kép egészíti ki a műsort és teszi rendkívül vonzóvá az Uránia előadásait. 241

Az öngyilkos házaspár.

— A tiszticsalád drámája. —

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 5.

A napokban hirt adtuk arról a nagy feltűnést keltő kettős öngyilkosságról, amely Bécs egyik külvárosában, Meidlingben történt. Kokoszeinsky százados felesége néhány nappal ezelőtt föbe lőtte magát, s férje egy nap mulva szintén öngyilkosságot követett el, felakasztotta magát. A nagy feltűnést keltő családi tragédiának okairól többféle verzió keringett.

A legmegbízhatóbbnak az látszott, amely az öngyilkosság okát a féltékenységek okozta örökös perpatvarokban kereste. A százados ugyanis huszonhárom évvel idősebb volt feleségénél s így érthető, hogy férje, aki öröklően szerette, féltékenykedett rá.

Ezeket a mende-mondákat egyszerre semmivé tette egy most felfedezett levél, amelyet a százados hagyott hátra és ebben teljes részletességgel feltárja az öngyilkosság, illetve az előzmények eddig ismeretlen részleteit. A levél, amely máskülönbén a százados exaltált lelkiállapotáról is tanúságot tesz, a következőképen hangzik:

„Becsületeszavamra ígérem meg boldogult feleségemnek, hogy követni fogom a halálba. Az adott szó szentsége kötelez. Közösen határoztuk el, hogy megválnak az élettől. Elmegyünk egy más világba, ahol nincsenek aljas szenvedélyek, nem ül diadalt az érzékiség a lélek felett, ahol béke van, boldogság és szent szerelem. Gyermkeimet is meg kellett volna váltanem a földi élet szenvedéseitől, de nem volt hozzá erőm. Gyáva voltam ahhoz, hogy megöljem őket, pedig feleségemnek megígérttem. Feleségem halála után huszonnégy órára volt az életre. Addig mindent elintéztem. Öngyilkosságot bejelentettem az ezredparancsnokságnak. Vigyázzatok gyermekeimre. Különösen a fiukat neveljétek szigorú erkölcsökben, távol minden kísértéstől.”

Egy újságíró a százados feleségének szíveivel beszélt s ők a következőket mondták:

— Hogy mi volt az oka ennek a kettős öngyilkosságnak, azt nem tudjuk. Gyermekeink a legnagyobb boldogságban éltek. Anyagi gondjaik nem voltak, inkább talán sajátságos lelki idegesség okozta az öngyilkosságot. Vőnk az utóbbi időben okkultista lett és folyton bujta

ezeket a rejtélyes könyveket. Meg is tanult svédül, hogy eredetiben olvashassa a svéd okkultistákat. Nem mondhatunk mást, rejtély előttünk gyermekeink öngyilkossága. Gyermekeink boldogságuk tetőpontján dobták el maguktól életüket.

Ékszeresaló „udvari tanácsos”.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 5.

A müncheni rendőrség egy szédelgő magyar házaspárt keres, akik nagyszabású ékszeresalást követtek el a bajor fővárosban s azután megszöktek onnan.

A nyár elején érkezett meg a család Münchenbe s egyik legelőkelőbb szállodában telepedett meg. A bejelentő lapra a következőket írta a férj: Hofrath Félix von Teplanszky. Azt hirdette magáról, hogy nagybirtokos és diplomata és úgy költekezett, mint egy magyar magnás. Vele volt Gizella nevű felesége, gyermekei: Aranka és Irén, továbbá egy Fanny nevű cseléd.

Hofrath Félix von Teplanszky, a magyar diplomata hamarosan ismerős lett a müncheni előkelő körökben. Elegáns fellépése utat tört neki a legelőkelőbb társaságokba s ahol megfordult, mindenütt a legnagyobb elragadtatás hangján emlekeztek meg szeretetreméltó modoráról és kiváló képességeiről. Nagy barátja volt ezenkívül a Münchenben élő magyar művészeknek, akiknek azt mesélte, hogy Felső-magyarországon hatalmas kiterjedésű birtokai vannak s ezenkívül nagy szénbányája is van, amely kincseket ér s amelyre vonatkozólag most van alkudozásban a kormánylyal.

Két hónapig lakott Hofrath Félix von Teplanszky az előkelő szállodában s olyan nagy lábon élt, hogy autóbilit is bérelt. Junius 13-án azután családotól együtt elhagyta a szállodát. A lakása bérét azonban elfelejtette kifizetni. Azt mondta a portásnak eltűnése előtt, hogy kirándulásra megy, amelyről azonban többé nem tért vissza.

Ez még magában véve nem lett volna nagy baj, de az is kiderült a titokzatos udvari tanácsos urról, hogy elmenetele előtt egyik előkelő müncheni ékszeresztől kicsalt mintegy 25.000 korona értékű ékszert, azzal a mesével, hogy feleségét akarja meglepni vele a születésnapjára.

A becsapott ékszerész másnap kereste a szállodában a méltóságos urat, hogy visszakérje tőle az ékszereket, ott azonban azt az értesítést kapta, hogy az udvari tanácsos ur kirándulásra ment. Mivel azonban a kirándulásról még most sem tért vissza, feljelentést tett ellene a rendőrségen, amely most mindenfelé keresi a szélhámos udvari tanácsos urat.

A szélhámosaságról értesítették a budapesti rendőrséget is, amely most kutatja, hogy ki lehet a Hofrath Félix von Teplanszky.

SPORT.

+ A hamburgi sakkverseny. Hamburgból jelentik: A nemzetközi sakkverseny mai utolsó előtti fordulóján Salve győzött John ellen, Speyer Duras ellen. A Tartakower—Jates, Marschall—Alechin, Schlechter—Teichmann, Schönlein—Speyer, Tarasch—Forgács-partik remivel végződtek, míg a Dus-Chotimirszky—Leonhardt-mérkőzés félbeszakadt. A függő-partik közül a Schönlein nyert Leonhardt ellen és Teichmann Leonhardt ellen. A verseny állása az utolsó előtti forduló után a következő: Schlechter 11 (2), Teichmann, Spielmann, Niemzowits 9½, (1), Duras 9 (2), Tarasch, Marschall 8 (1), Alechin 8 (0), Schönlein, Forgács, 7½, (1), Dus-Chotimirszky 7 (2), Salve, Tartakower 6½, (1), Leonhardt 6 (2), Speyer 5½, (1), John 4 (3), Jates 2½, (2).

HIREK.

— Időjárás. Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 6-án az időjárás: meleg, sivatarok, később változékony, hűvösebb.

— Alapítványok a király születésnapja alkalmából. Nyitráról jelentik: Nyitravármegye törvényhatósági bizottsága rendező-bizottságot küldött ki a király 80-ik születésnapján rendezendő ünnepségek programjának megállapítására. A bizottság Batthyány Vilmos püspök elnöklésével ma délelőtt tanácskozást tartott, amelyen a következőket határozták el: Aznap délelőtt ünnepi díszközgyűlés lesz, ezt megelőzőleg pedig ünnepi mise, amelyet Batthyány Vilmos püspök fog celebrálni. Aronkívül a nap emlékére 100.000 koronás szobor-alapot létesítenek, a megye által fentartott alapítványi helyek számát ötlet szaporítják, 500.000 korona költséggel menedékházat építenek elaggott szegények és gyógyíthatatlan betegek számára. Ennek költségeihez a megye a menház-alapból 88.000 koronát utalványoz ki, míg az összeg többi részét megyei pótdó révén gyűjtenék össze. A Tanítók Háza javára 10.000 koronás alapítványt tesznek ö felsége nevére.

— A feleséggyilkos orvos. Londonból táviratozzák: A Lewis és Burrow ismert drogus-tacég értesítette a rendőrséget, hogy fióküzletei egyikében, mely Crippen irodája közvetlen közelében van, január 19-én öt gramm hyoseint vásároltak. Fél gramm ebből a méregből elegendő arra, hogy egy embert megöljön. A drogériának az alkalmazottja, ki a mérget eladta, emlékszik még a vevőre is, aki az angol törvények értelmében köteles volt a méreg vásárlásánál a nevét és lakcímét megmondani. Az esetben, ha a rendőri nyomozás a drogéria gyanúját arra nézve, hogy ki volt az az ember, aki a mérget vásárolta, megerősítette, a Crippen-ügyben szenzációs fordulat várható. A dihyoscin alkaloid, melyet hyoscin-minből zsírköddal segítségével készítenek. Brommal keverve minimális adagokban esillapító szernek használják. Crippen atyja még él Kaliforniában. Mikor fiának bűnéről értesült, teljesen összetört és azt mondta:

— Most már jobb lenne nekem a föld alatt lennem!

Majd pedig, mikor fiának elfogatásáról értesült, azt mondta:

— Ha most pénzem volna, elutaznék a fiamhoz. Nem tudom elhinni, hogy fiam gyilkos lenne.

A gyilkos orvosnak különben még egy fia is él Amerikában, aki Crippen első házasságából származott.

Londonból jelentik: Azt hiszik, hogy Crippen doktor a patikában vásárolt öt gramm méreg egy részét felesége elpusztítására használta fel. Hogy aztán az asszonyt milyen körülmények között vitte le a pincébe és hogyan csonkította meg a felismerhetetlenségig, még mindig homály borítja.

— Henrik herceg balesete. Hágából jelentik: Henrik németalföldi herceget tegnap biciklizés közben baleset érte. Egy kanyarulatnál összeütközött egy fiatal leánnyal, lecalett a gépről és kulcsosontját törte. A herceg állapota azonban nem súlyos. Tegnap már automobil kirándulást tett. Néhány hétig azonban kímélnie kell magát és nem szabad kerékpárra ülnie.

— A főállatorvos szabadságon. Kellner György megyei főállatorvos a napokban szabadságra megy, ez idő alatt Egry Gyula városi állatorvos fogja helyettesíteni.

— Öngyilkos államvasuti hivatalnok. Budapestről jelentik: Radó Miklós dr. államvasuti fogalmazó ma délután szívenlőtte magát és azonnal meghalt. Az öngyilkos apjáról, Radó Gyula államvasuti felügyelőről lakott. A fiatal ember szokása szerint déli egy órakor ebédel és már akkor feltűnt hozzáartozóinak szótlan-sága és lehangoltsága. Fejfájásról panaszkodott és szobájába vonult. Alig öt perc múlva revolverlövés dörrent el és mikor a család tagjai a szobába futottak, ágyán vérben tetregve találták. Azonnal orvost hívtak, de az már csak a beállott halált konstataálhatta. Az öngyilkosság okát eddig nem lehetett kideríteni. Radó semmiféle irást nem hagyott hátra és így a későbbesett szülők se tudják, mi vitte a halálba a fiatal embert.

— A titokzatos váltó. A biharvármegyei árvaszékhöz ma reggel a hivatalos levelek minden kritériumát magán viselő irás érkezett. A borítékon Werner Kálmán árvaszéki elnök neve állott, azonban valószínűnek látszott mégis, hogy nem magánjellegű, hanem hivatalos tartalma van a levélnek. Udvarhelyi Béla h. árvaszéki elnök aztán, aki a postát át szokta nézni, felbontotta a levelet, amelyből legnagyobb csodálkozására egy — váltó esett ki a földre. Volt ezenkívül a borítékban egy folya-modvány és egy apró és díszkrét cédula, a melynek alján szerényen húzódott meg a Nuszbaum Károly név. Nuszbaumnak nagykereskedésével valami örökségből folyó pörös ügye van, amelyhez az árvaszékek is van hozzájárulása. A cédulán Nuszbaum az árvaszéki elnök pártfogását és jóindulatát kéri az ügy elbírálásánál. Eddig rendben is volt a dolog, ha az esetet a rejtélyes váltó ügye nem bonyolítaná. A váltó azonban ki is van töltve. Fizessen ön 100 koronát... Lent pedig az aláírás: Nuszbaum Károly. Az árvaszéki elnök he yettese egy ideig tanácstalanul állott a váltó-okozta rejtély előtt, aztán áttette a levél egész tartalmát az ügyészséghez. Hadd gondolkozzanak ott rajta: vesztegetési kísérlet akart-e lenni a százkoronás váltó csatolása, vagy pedig csak annyi történt, hogy szórakozottságból csomagolta be a folyamodással együtt a borítékba Nuszbaum. Könnyen megeshetik azonban, hogy az egész ügy a lehető legegyszerűbb megoldáshoz jut. Ki fog derülni, hogy az október 1-én lejáró váltó mindössze ujtásra vár és ezért küldte el minden megjegyzés nélkül az elnök címére Nuszbaum.

— Aradvármegye új fali térképét adja ki Ingusz I. és fia aradi könyvkiadó cég. A térkép gyönyörű modern kiállításban, 7 szín nyomásban már csaknem teljesen kész. Már az új helységnevekkel lesz kiadva. Kéri fenti kiadó cég azon iskolákat, községeket, közintézeteket, a kik a térképet (90—130 cm. nagyságban vászonra) vonva még a 8 korona előjegyzési árral kívánják, rendeléseiket e hó 15-éig Ingusz I. és Fia céghez juttassák. Az előjegyzéseket 15-én lezárják és a térkép bolti ára 12 korona lesz.

— Csorba pusztulása. A lipótmezei Csorba község — Csorbató-fürdő vasuti állomása — hajnal óta lángokban áll. Az egész falut végező pusztulás fenyegeti. Csorbatóról tűzoltófelszereléssel siettek a lángban álló falu segítségére. A tűz hajnalban támadt, oka vigyázatlanság. Ötven ház pusztult el, biztosítva semmi se volt. A kár százezer korona körül van. Mentés közben több sebesülés történt. Csorbatóról a fogaskerekűn és automobilon igen sokan mentek ki a tűzhöz. A sebesülteket első segélyben Szentiványi és Scherer fűrdőorvosok részesítették.

— Az apai sirhant és a szerető. „Egy rendkívüli pikáns eset” címen a triesti Piccoló a következő mulatságos históriát meséli el: S. Diana, S. Abrahám Dávid béc i nagykereskedő felesége május hó egyik estéjén szomorú hangulatban ment férjéhez és kijelentette, hogy ellenállhatatlanul vágyik Triestbe, hogy atyja sirján jól kisirhassa magát. Az asszony a férj beleegyezésével el is utazott Triestbe. Néhány nap múlva a férj levelet kapott a feleségetől, hogy szerencsésen megérkezett és valószínűleg csak pár napig fog ott tartózkodni. Napok multak el anélkül, hogy az asszony visszatért volna. S.-nek ez volt a véleménye, hogy az asszony már eleget kisirhatta magát, mikor egy barátjától, aki véletlenül Triestben időzött, nagyon lesújtó levelet kapott. A barát a sirni vágyó asszonyt a Café degli Specchiben látta ülni egy szőke úr társaságában. A férj dühötől tájékozva tudakozódott a triesti rendőrségen felesége lakása után.

— A Hotel D. lormeban lakik, — volt a rendőrség válasza. S. ur erre meghozatta a szálloda vendégeinek a névsorát, aminek látára még fájdalmasabb érzés lepte meg. A listában találta F. Albert bécsi nőiszabó nevét, akinél felesége ruháit csináltatta és akit felesége gyakran felkeresett. S. ur, hogy felesége hűtlenségéről bizonyosságot szerezzen, felkutatatta az asszony íróasztalát. Csakugyan talált több levelet és cédulát, melyekből kitűnik, hogy S.-né és a csinos nőiszabó megegyeztek a triesti randevuban. Az effér vége pedig a törvényszéknél fog lejátszódni, mert a kereskedő felesége ellen vádpert, a nőszabó ellen pedig házasságtörési pert indított.

— Tönkrement nagyiparos. A fővárosban, különösen a malmok körében nagy és kellemetlen feltűnést keltett, hogy a főváros egyik legtekintélyesebb iparosa, Klauszky Vilmos pékmester fizetése képtelenséget jelentett be. Mint-hogy a fizetése képtelenség egész váratlanul a bizonyos gyanús körülmények között történt, az érdekelt malmok, névszerint Haggenmacher Henrik, Hungaria, Lujza, Viktória, a borsod miskolci és Schlésinger Bernát-féle malmok vezetősége megbizta a Gabonakereskedők és Malmok védegyesületét, hogy az ügyet vizsgálja meg. A védegyelet a vizsgálathoz képest hitelezési csalás címen fejelentette Klauszkyt, aki a főkapitányságon történt kihallgatásakor azt vallotta, hogy anyagi romlásának a buza ár-hanyatlása az oka. Teljesen tönkrement, se ingó, se ingatlan vagyona nincs. A bűnvádi feljelentéssel kapcsolatban a védegyelet csődnyitási kérvényt nyújtott be a polgári törvényszékhez.

— Tűz Zselenski gróf fátalépén. Gurahon-ról jelenti tudósítónk: Zselenski Róbert gróf zimbrói fátalépén tegnap éjjel nagy tűz dühöngött. Éjjel 2 órakor kigyulladt a faszénégetés-hez felhalmozott fa és vagy három óra hosszat égett. Körülbelül 3—4 ezer köbméter fa égett el és a kár hozzávetőleges becslés szerint másfél ezer korona. A tűz oka valószínűleg az, hogy a tegnapi szénégetésnél a parázsa nem vigyáztak kellőleg.

— Szélhámos adománygyűjtők. Két napon át az aradi üzleteket és magánházakat egy érdekes házaspár látogatta sorba. A hosszú harsnyás, angol kalapcs fiatalember és a hosszúkabátos hölgy adományokat gyűjtöttek egy galíciai községben felállítandó árvaház és kórház alapjára. A küönös öltözetű idegenek ma feltűntek az egyik rendőrszemnek, aki igazolásra szólította fel őket. Miután azonban az idegenek nem tudtak magyarul, bevitte őket a rendőrségre. Itt a férfi bemutatta irásait, amelyek szerint ő Norodje Abrahám galíciai illetőségű adománygyűjtő. Minthogy azonban, hatósági engedély nélkül gyűjtöttek és irásaik is gyanúsak, a rendőrség úgy Norodjet, mint feleségét eltoloncoltatta. Érdekes, hogy Norodjeék Magyarországon már több mint tízezer koronát gyűjtöttek.

— Pusztuló aradi család. Az újvidéki rendőrség ma reggel távirati értesítést küldött az aradi rendőrkapitányságra, hogy ott Kovaly István mozdonyvezető öngyilkosságot követett el. A rendőrség a távirat értelmében még a délelőtti folyamán értesítette az öngyilkos apját Kovaly Márton Csernovics Péter utcai lakost. A szerencsétlen család a gyászhir rendkívül megrendítette. Annál is inkább, mert alig pár héttel ezelőtt a másik fiú, Kovaly Géza aradi posta és távirat tiszt dobta el magát az életét. Hogy a mozdonyvezető öngyilkosságának mi volt az oka, eddig nem lehet tudni. Munkatársunk kint járt a tragikus sorsú családnál, de az öngyilkosság okát ők se tudják. Kovaly Márton azonnal Újvidékre utazott fia temetésére, felesége és a családtagok pedig kétségbeesett siránkozással hajtozgatják, hogy ők a borzalmas hírről csak a rendőrségtől értesültek és az öngyilkosság okát nem is sejtik. Kovaly István rendezett viszonyok között élő ember volt.

— Sikkasztó szakaszvezető. Szombathelyről jelentik: Radó Lajos huszár szakaszvezető, aki az ottani huszárezredből 1501 koronás élelmezési pénzt elsikkasztott, Brémában elfogták éppen akkor, mikor a Norddeutscher Lloyd Amerikába induló gőzösére szállt fel. A rendőrség kinyomozta, hogy Radó Littel Mórénév alatt készült Amerikába, ahova kedvese e név alatt egy osomagot faladott. Ennek alapján azonnal táviratoztak Brémába, ahonnan ma az ottani rendőrség azt táviratozta, hogy Littel-R-dót elfogták és letartóztatták. Kéri a kiadástási eljárás megindítását.

— Ha a borbély protegál... Bécsből írják ezt a furcsa epizódot: Az Osztrák-Magyar Bank kormányzója, Popovics Sándor volt magyar államtitkár beállt a fodrászműhelybe. Minthogy szappanozás közben a figaró ügyetlenkedik, elkáromkodja magát — persze magyarul. A segéd szörnyen megőrül, mivel ő is magyar s érdeklődni kezd:

— Mit csinál, kérem, Bécsben? Tulajdonképpen mi a foglalkozása?

— Bankhivatalnok — feleli Popovics.

— Melyik bankban?

Popovicsot untatja a borbély kíváncsisága és rászól:

— Hagyjon már békében s végezzen a borotválással!

A pudrezésnél bocsánatot kér a legény:

— Kérem, ne haragudjon, hogy kikérdezem, de a maga érdekében történik. Mivel bankhivatalnok, a hasznára lehetek.

— Hogyan?

— Jó ajánlattal — mert hát nálunk borotválkozik a Bankverein egyik direktora s engem nagyon kedvel.

Popovics megköszönte a jóindulatot s hozzátette, hogy esetleg, ha szüksége lesz rá, majd igénybe veszi a protekciót.

— Öngyilkos földbirtokos. Zalaegerszegről táviratozzák: Szilágyi János rigyái gazdag birtokos egy idő óta súlyos betegségben szenvedett. Családja hiába vitte gyógyhelyekre, baja semmit sem javult. Szilágyi emiatt buskomor lett és mikor kis időre magára maradt, kiment a tornácra és ott felakasztotta magát. Hozzáértőktől holtan találták meg.

— Elgázolta a motoros. Ma délután fél három órakor Lassu János 46 éves szászvárosi illetőségű mikalakai lakos a radnai vámnál felakart szállani a már mozgásban levő, Radna felé haladó hegylégi motorosra. Lassu a motoros lépcsőjéről leesett és a kerékek alá került, amelyek jobb lábát a térd alatt lemetasztették. A szerencsétlenül járt embert a mentők szállították kórházba.

— Titokzatos bűnügy Belgrádban. Belgrádból jelentik: Titokzatos ügy foglalkoztatja mostanában a belgrádi sajtót. Az egyik idegen követség házába állítólag még szerdán éjjel titokban egy koporsót vittek be, anélkül, hogy azt a mai napig kihozták volna. Az a hír van elterjedve, hogy egy asszony, aki a követségi palotában lakik, megölte férjét, hogy utána örökeghez jusson. A belgrádi rendőrség szorgalmasan dolgozik az ügy kiderítésén, de a nyomozás a követségi palota területen kívülsége miatt akadályokba ütközik. Mégis azt hiszik, hogy az asszonyt huszonnégy órán belül le fogják tartóztatni.

— Vízbe fullt pénzügyőri felvigyázó. Szalai Páter győreki születésű, 18 éves pénzügyőri felvigyázó, tegnapi délután 3 óra tájban két társával, Longi Róbert pénzügyőri felvigyázóval és Balázs Andor vigyázóval Miskolcon, ahol Szalai állomásozik, kiment a Sajóra fürdeni. Mind a hárman a katonai uszodában mentek be a vízbe. Fürdés közben Szalai dicsékedt társai előtt, hogy ő kitűnő uszós és hogy ezt bebizonyítsa, kiusszott az uszoda elkerített helyéről és kiment a szabad vízbe. Az uszodában maradt társai kiáltoztak utána és hívták vissza a sekélyebb vízbe. Szalai azonban nem hallgatott társai szavára és a mély vízben mintegy 100 métert uszott a folyón lefelé. Végül hasított karjaival a vizet és megfordulva, pihenés nélkül uszott vissza az uszoda felé. Miközben visszafelé uszott már néhány méternyira, karjai görcsöket kaptak és a fiatal ember többször a víz alá merült. Nagy erőlködéssel azonban sikerült a víz színére jutni és tovább akart uszni, de karjai képtelenek voltak minden mozdulatra, úgy hogy a víz kezdte visszafelé sodorai. Ekkor már a parton állók közül többen — akik Szalai uszását nézték — észrevették, hogy baj van és a katonákat hívták segítségül. A katonák azonnal c-olnakba ültek és a veszedelmesen levő Szalai után evettek. Ezalatt Szalai rettenetes küzdelmet vívott a gyors sodrású folyóval. A hullámok többször elborították, majd ismét a víz felszínére került. Néhány pillanatig tartott ez az irtózatos tusa, míg azután a víz a parton állók szeme előtt elnyelte a boldogtalan fiatal embert. A csónakban ült katonák keresni kezdték Szalait és 10 perc múlva sikerült is megtalálniuk. Kihozták a partra és megtették minden élesztési kísérletet, de hasztalan, mert Szalai megfulladt a vízben és többé életre kelteni nem lehetett.

— A boszu. Mátészalkáról írják: A nyírbátori levélhordó gyilkosát egy cigány személyében tudva, előzőleg elfogták, kit felesége följelentésére tartóztatott le a csendőrség. Most kiderült, hogy a gyilkosságot nem a cigány követte el. Felesége ugyanis bevallotta, hogy férjét boszúból jelentette föl, mert őt folyton üldögte.

— Villámsújtott asszony. Makóról jelentik: A tomkapusztai vasúti állomáson Kiss Elek vasúti őr feleségét a villám lesújtotta, épp midőn a férje helyett az elhaladó vonat előtt tisztelgett. Hazatérő férje az asszonyt a helyszínén eszméletlenül találta. Az előhívott orvosok az asszonyt eszméltre térítették, de felépüléséhez nincs remény.

— Megszökött elmebeteg. A nyíregyházi rendőrség táviratban értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy Nakovitz Imre 26 éves adóisz, aki ott, mint elmebeteg megfigyelés alatt állott, örzőitől megszökött és a nyomozás adatai szerint Budapestre utazott. Hozzáértőktől attól félnek, hogy a fővárosban öngyilkosságot követ el. A rendőrség nyomozza a megszökött elmebeteg.

— Francia likörök legbiztosabb készítésére — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 279

— Az átutazók figyelmét tisztelettel felhívjuk arra a körülményre, hogy az Aradi Közlöny a vasúti állomáson nem a csomagszállító részvénytársaság alkalmazottjánál, hanem lapunk külön megbízottjánál kapható az állomás előtti téren.

TARKASÁGOK.

(A gyászév.) Annak az asszonykának, akiről itt szó van, egy évvel ezelőtt halt meg az ura. A férj beteges öreg ember volt és mindenki tudta, hogy az érdekek több köze volt ehhez a házassághoz, mint a szerelemnek. Az asszonyka azonban, noha alapjában vigkedélyű, mulatós hölgy, szigorúan betartotta a formákat; gyászruhát viselt egy teljes évig és ha a megboldogultról szó volt, sohase mulasztott el egy könnyecskét kitörölni a szeméből. Végre is azonban letelt a gyászév és az asszony bánatos arccal bár, de felvette fehér batizt ruháját és elment egy nyári mulatságra. A fiatal emberek, akik egy évig látták az özvegyet szomorúan és gyászolva, kezdetben nem mertek feléje közeledni. Végül is az egyik bátorságot vett és felkérte az asszonykát egy fordulóra. A kis nő bánatos arccal állott fel:

— Jól van Aladár, megteszem a maga kedvéért. De kérem, csak lassan táncoljunk. Alig egy hete, hogy a gyászév letelt.

(Miért?) Katona társaságokban most soka nevetnek azon a jeleneten, amely a napokban játszódott le az aradi önkéntes iskolában. Herbay főhadnagy, az önkéntes iskola parancsnoka, értelmet megkapó módon magyarázott a felséges urról, aki most augusztus 18-án tölti be nyolcvanadik életévét. Természetesen kifejtette azt is, hogy a katonának egyetlen nagy vágya lehet: harcolni, esetleg meghalni a királyért és a hazáért. A magyarázatra nem nagyon figyelt egy önkéntes, aki a legrendezetlenebb vallási viszonyok között él. Annnyira nem figyelt, hogy szundikált. Akkor pihente ki az orfeum-gyönyörök fáradalmait. A pedáns főhadnagyot bosszantotta ez a figyelmetlenkedés és erős hangon szólt:

— Hallja, Izé ur!

— Parancsol főhadnagy ur! — riadt föl az önkéntes.

— Mondja meg nekem, hogy a jó katona miért áldozza föl az életét a hazáért és a királyért?

Az önkéntes zavartan didogott, majd mosolyogva szólt:

— Igaza van a főhadnagy urnak. Miért áldozza föl?

(Ékesszavu csizmadiák.) A járásbírósnál egy tanyai atyafi állott vádlottként. Azzal volt vádolva, hogy szomszédját, aki csizmadiamester, megverte; mert a felesége körül látta legyeskedni. Kihallgatták a majszer urat is, aki a következőleg válaszolt a hozzá intézett kérdésekre:

— Azon vádlillemény alá tábláztatván általa, mintha én az ő feleségével viszonylatban találódtam volna, merő játszi képzelet azon súlyosbító körülménynél fogva, hogy nős állapoton viszonytalansági ellenében a vád miatti alaptalan kezelandó.

A bíró rászólt az ékes nyelvezetű csizmadiára:

— Beszéljen egyszerűbben. Csak ugy, mintha otthon volna.

Mire a leintett magyar sértett önérzettel felelt a bírónak:

— Szíves bocsánatkérésemet előmozdítván, bátor vagyok visszavonatkozni ama kitételrel, hogy én tűzhelyi állapotomban is hasonlóképen fogva tárgyalok.

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyaghajóknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ártárvizkezelésekben és gyógykezelésekben.

Szinya-Lipóci Salvator-forrás-vállalat, Budapest, Radócsp. 8.

SCHULTES ÁGOST

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Lia. Sziveskedjék a kérést újból előterjeszteni 3 hét múlva. Akkor már itthon lesz az, akinek levelét intézte.

Előfizető. Már egy ízben megüzentük, hogy 3 napig érvényesek.

M. P. Ott van tudósítónk.

W. J. Borosjenő. Az ilyesmit csak akkor írhatjuk meg, ha már hatósági eljárás alatt van.

T. R. Hasonló cikket már közöltünk.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

— **Harc a konkurencia ellen.** A budapesti vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata kongresszusra hívja meg az ország vendéglőseit szeptember hó 6. és 7-re Budapestre. A gyűlésen nagy sérelmeiket fogják tárgyalni és azok orvoslását a kormánytól kérni. A vendéglősök legnagyobb sérelme az, hogy a pénzügyi hatóságok olyan konkurrenciát teremtenek az italmérési engedélyek tömeges kiadásával, hogy a régi üzletek egymásután mennek tönkre. A bortermelők engedélyt kapnak az italmérésre; vegyeskereskedők mellékfoglalkozás gyanánt s olcsó pénzen italmérési jogot nyernek. Kaszinók és körök korlátlan italmérési üzletekké válnak és csekély tekerítésért mellett harcba szállnak a vendéglős és korcsmáros mindennapi kenyere ellen. Nagyvárosokban a pálinkagyárosok tucat számra nyitnak bor- és sörmérőket, tönkreteszik a magyar bor jó hírnevét, olcsó árakkal csábítják a közönséget és gyomrotrontó kotyvalékkal kábitják el. Olyan üzletek ezek is, melyekkel a tisztességes vendéglős és korcsmáros nem veheti fel a versenyt. A kongresszus, amely az újjávarosozás közgyűlési termében lesz, igen nagyarányúnak ígérkezik. Szeptember 5-én este 8 órakor a kongresszus tagjai ismerkedési estét tartanak Kaszás Lajos Rákóczi ut 44. számú vendéglőjében.

Aradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 5.

A tengerre szükséges eső késik. Hogy a levegő egy kicsé lehűljön, a eséplési munkálatok szempontjából is üdvös lenne, meri a nagy hőség már szinte tűrhetetlen.

A gabonaüzlet irányzata szilárd, a hozatalok még gyengék.

Eladásra került:

2000 mm. új buza	830—890
100 mm. új rozs	620—630
150 mm. új árpa	560—580
200 mm. 6-tengeri	560—570
100 mm. 6-zab	650—670

Az árak ötven kilogrammonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, augusztus 5

Amerika 1/4-el magasabb. Kínálát, vételkedv korlátozt, 10 ezer mm. 5 fillérrel magasabb.

2. sz. 30 kilonvén: aranyárak:

	1000	2000
árát	árát	árát
Rusza 1910. októberre	950—951	943—944
Buza 1911. áprilisra	982—983	975—976
Rosza 1910. októberre	710—711	710—711
Zab 1910. októberre	721—722	721—722
Tengeri 1910. aug-ra	572—573	570—571
Tengeri 1911. májusra	575—576	574—575

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Aug. 5. —

Magyar aranyáradek 4%	112.75
Magyar koronajáradek 4%	91.80
Magyar koronajáradek 3 1/2%	82.75
Magy. földteherm. kötvény 4%	92.60
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	93.50

Magyar nyerevényorszorgy kölcsön	224.25
Tiszszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	155.—
Osztrák járadék papírban	93.50
Osztrák járadék ezüstben	97.50
Osztrák járadék aranyban	116.—
Osztrák koronajáradek 4%	93.50
1900. évi osztrák államsorsjegy	171.—
Osztrák-magyar bank-részvény	18.42
Magyar hitelbank-részvény	80.5
Osztrák hitelintézeti részvény	668.—
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	745.40
20 frankos arany (Napoleonador)	19.06
Német birodalmi márka	117.47 1/2
London vista	240.30
Paris vista	95.25
20 márkás arany	23.48

A Temesvári Lloyd-Társulat

terményesarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. Aug. 5.

Buza (szekvány-minőség):

75 kilogrammos új	840—850
76	860—870
77	875—880
78	885—890

Buza (Temesvári keresk. ár):

75 kilogrammos új	835—840
Rosza új	610—615
Árpa új	510—520
Zab új	630—635
Tengeri régi	565—570

Felelős szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. aug. 6-án, szombaton:

1. Áprilisi tréfa. Humoros. — 2. Helgoland. Látványosság. — 3. Összeesküvés. Dráma. — 4. A Jullán csoport. Sportkép. — 5. Fehér ur a kéményben. Humoros. — 6. A kirtya áldozata. Dráma. — 7. Az ezredes ur cipője. Bredeti bohózat. — 8. Az angol hadiflotta. Látványosság.

Előadások este fél hét órától kezdve.

Helyárak: I-ő hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

As előadásra bármikor be lehet menni.

As előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTTÉR.

Dr. Halász miskolci szakorvos

„SANITOL”

száj- és fogápoló szerel

Minden eddig létezőnél tökélesebb és megbízhatóbb szerel,

melyek a legújabbban megállapított tudományos és klinikai vizsgálatok alapján egyedül sikeres és helyesnek találta alapelvek szerint készülnek. Használati utasítás szerint eljárva, a fogakat megvédik a romlástól. Végtelen kellemes szájíz. Ideálisan tiszta száj és fogak. 2724

Megfizethetetlen előnyük,

hogy rendszeres használatuk mellett megvéd a heveny fertőző betegségektől (vörheny, kanyaró, torokgyík stb.) és azért gyermekek részére már az okból is különösen áldásos a használatuk. Ideális azép és jó fogkefék. Kaphatók használati utasítással:

Vojtek és Weisz droguériájában, Aradon.

Nagy üveg szájvíz 2 korona, kis üveg 1 korona 20 fillér. Fegpor 1 korona. Fogkefe 1 korona 40 fillér.

Özv. May Jánosné, született Werner Róza, valamint gyermekei Erzsike, R. Miksa és veje Laufer József dr., úgy a maguk, mint az alantírt rokonság nevében mély fájdalommal tudatják hön szeretett férj, atya és apósának

May János urnak

becsületes munkás élete 60-ik és zavar-talanul boldog házasságának 26-ik évében 1910. évi augusztus hó 4-ikén éjjel 2 óra-kor rövid szenvedés után bekevetkezett, mindannyiunkat lesújtó gyászos elhunytát.

A drága elhunytak földi maradványai augusztus hó 7-ikén d. e. 10^{1/2} órakor fognak az Eötvös-utca 13. sz. gyászházából örök nyugalomra tétetni.

Emléke örökké élni fog közöttünk!

Arad, 1910. évi augusztus hó 5-én.

Idb. Werner Adolf após, idb. Werner Adolfné szül. Schon Johanna anyós, özv. Patzauer Miksáné szül. May Matild, Tenner Jánosné szül. May Johanna, May Ferenc, May Gyula testvérei. May Soma, May Antal nagybátyai, özv. May Miksáné szül. Kömög Róza, May Ferencné szül. Breitner Amália, May Gyuláné szül. Herzl Margit, özv. Sándor Jakabné szül. Werner Ernestine, özv. Pártos Adámné szül. Hoffmann Izabella, Tarján Lajosné szül. Hoffmann Irén, Mahler Ignácné szül. Werner Dóra, Kohn Lászlóné szül. Appelfeld Margit sógorok. Tenner Ignác, László Ferenc, Mahler Ignác, Werner Miksadr., Tarján Lajos, Kohn Lajos sógorok.

Alkalmi vételek és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad legnagobb óra és ékszerárta

Deutsch Izidor

órák és ékszerész
Weltzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és brilliáns tárgyak a legmagasabb árban megvétetnek vagy más tárgyakra átcsoportosítottak
TELEFON 438. TELEFON 438

Világhírű amerikai

írógép

(látható írás) részére megbízható képviselőt keresünk. Nagy ismerettséggel bíró hivatalnokok is pályázhatnak. Ajánlatokat e lap kiadóhivatalába kérünk „Amerikai” jelige alatt. 2971

Üzlet áthelyezés!

BEREGSZÁSZY LAJOS

uri és női szűcs divat üzletét

Hal-tér 13. sz. alól, Deák Ferenc-utca 32. sz. alá (Sarlót-ház)

helyezte át.

Üzlet áthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy rendelkezéseket, átalakításokat, javításokat, nyaralásokat a legolcsóbban felelősség mellett vállalom. A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, maradtam teljes tisztelettel 2869

Beregszász Lajos, szűcsmester

Keresek

november hó 1-ére egy
5 szobás modern uri
lakást 1-ső emeleten
az Andrássy-uton,
vagy annak közelében.

Ajánlatot kérek 2931

Roth József

szállítóhoz, Eötvös-u. 3.

**Az izr. Fiuinternátusba
még egy pár gyermek
felvétetik.**

Prospektussal szolgál

Steiner,

Chorin Áron-u. 1. sz.

Ugyanitt javító- pót és magán-
vizsgálatra mérsékelt díjazás
mellett előkészítetnek. 2872

Magán-detektiv és felvilágosító intézet

Arad, Forral- és Rákóczi-utca sarok.
Elvállalok bizalmi, házassági, örök-
ségi és egyéb kényes ügyekben
kutatásokat,
személyek, lakások üzletek, avagy
alkalmazottak feltűnés nélküli meg-
figyelését, eltűnt egyének

kinyomozását

bel- és külföldön. Levélbeni meg-
hívásokra bárhol megjelenek. Tit-
kos intézkedés 2901

Vezető: **FODOR A.**

78—1910.

Hirdetmény.

A kedvezményes borítaladó fi-
zetésére igényt tartó szőlősgazdák
ezennel figyelmeztetnek, miszerint a
házi fogyasztásra szánt évi borszük-
ségüket az 1892. XV. t. 3. §-ra
való hivatkozással f. évi szeptem-
ber 15-ig a fogyasztási adófelügye-
lésnél bejelenteni el ne mu-
lasszák.

Arad 1910.

Lócs,
tanácsnok.

4140—1910. tkvi sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kisjenői királyi bírószág, mint
telekkönyvi hatóság közhirre teszi,
hogy Neumann József és csatla-
kozó társai végrehajtatónak Ro-
senthal Pál végrehajtást szenvedő
elleni 800 kor., 329 kor. 10 fill.,
200 kor., 150 kor., 200 kor., 120
kor., 571 kor. 38 fill., 800 kor.
és 800 kor. tőkekövetelés és jár.
iránti végrehajtási ügyében az
aradi kir. törvényszék, illetve a
kisjenői kir. bírószág területén levő,
Erdőhegy községében fekvő, az
erdőhegyi 704. sz. tjkvben A. I.
3. sorsz. 62. hrsz. a foglalt ingat-
lanra a C. 17. alatt özv. Gallovich
Dezsőné javára bekebelezett ha-
szonélvezeti jog fenntartásával az
árverést 3248 koronában ezennel
megállapított kikiáltási árban el-
rendelte és hogy a fentebb meg-
jelölt ingatlan az 1910. évi október
hó 10-ik napján d. e. 9 órakor
Erdőhegy községházánál megtar-

tandó nyilvános árverésen a meg-
állapított kikiáltási ár kéthar-
dán alul eladatni nem fog.

Árverezni szándékozik tartoz-
nak az ingatlanok becsárának 10
%-át, vagyis 324 korona 80
fillért készpénzben, vagy az 1881.
LX. t.-c. 42. §-ában jelzett, árfo-
lyammal számított és az 1881. évi
november 1-én 3333. sz. a. kelt
igazságügyminiszteri rendelet 8
§-ában kijelölt óvadékképes érték-
papirban a kiküldött kezéhez
letenni, avagy az 1881. LX. t.-c.
170. §-a értelmében a bánatpénznek
a bíróságnál előleges elhelyezésé-
ről kiállított szabályszerű elismer-
vényt átszolgáltatni. Az árverési
vevő tartozik nyomban a bánat-
penzt a vételár 10% ig kiegészi-
teni.

Kisjenőn, 1910. évi június hó 7.
napján.

Kir. járásbírószág, mint telek-
könyvi hatóság.

Kovács, s. k.
kir. járásbíró

2996

Olvasóinkat

tisztelettel kérjük
bevásárlásaiknál
lapunkban olvasott
hirdetésre hivatkozni.

Körösvölgyi gazdasági kereskedelem és ipari szövetkezet
Gurahoncon.

Ajánlunk elsőrendű száraz 7 láb hosszú

szőlőkarót

ugyszintén

bükk, cser és gyertyán hasáb és dorongfát

a legjutányosabb árak mellett. — Kivánatra ár-
ajánlattal szolgálunk.

Körösvölgyi gazdasági keres-
kedelem és ipari szövetkezet.

2707

Szülők figyelmébe!

Ajánljuk nagy raktárunkat leány és fin
kész fehérneműben, csakis a legjobb
anyagokból készülve; házilag ke-
zelt gondos varrás.

Intézetbe menők részére
az összes fehérneműt
pontos előírás szerint
készíteni vállalunk, ezek-
ről számos elismerőlevél

Költségvetéssel készséggel szolgálunk

Kelengye áruk
Óriási kész raktár mindennemű fehér-
neműkből, **női ingek, corset-
tár, himzett kész ágyszé-
letek, Schroll chifon,** prima
céna vásznak egyelőre még
minden **áremelkedés nélkül**
nálunk beszerezhetők.
Rosenblüh H. és Társa
ARAD

Fontos közlemény.

Nagy tétel céna és pamuth vásznakat
sikerült olcsón beszerezni. Felhívjuk
a n. é. közönség figyelmét e kivételes
alkalomra; a vásznak üzletünkben bár-
mikor, minden vételkényszer nélkül
megtekinthetők; árkülönbségek a ren-
des forgalmi árakhoz 25—30 százalék.

Vászonmaradékok új, olcsóbb árjegyzése
Pamuth vászon, mindenre jó, erős mi-
nőség métere 28 kr. rendes forgalmi
ára 34 kr. Vékonyzálu legjobb és leg-
szebb minőség métere 30 kr., rendes
forgalmi ára 38—40 kr. Mosott madapolan
chifon métere 28 és 33 kr. rendes forgalmi ára 36-45

Varrás nélküli alsó lepadó, szegett
prima bőr erős minőség, hófehér, darabja 1 frt. 40
másodrendű — de azért tartós! 1, 20
Utolérhetetlen olcsó árak!

APRÓ HIRDETÉSEK

Akinek

ismerettség hiány

háztartásra,
nevelésre,
általánosra,
könyvelésre,
segédre,
leányra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
váltószóra,
kártyázásra,

kulcsárra,
gazdatisztra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

Aki

eladni kíván

butort,
szőnyegét,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást, stb.
vagy

Aki

bérbeadni kíván

szobákat,
házat,
vadászterületet,

kocsit,
lovat,
halászatot,
telket,

Aki

mitcsinálni szeretne, vagy bérbevétele céljából keresi;

Aki

valamit eladni szeretne, vagy bérbevétele céljából keresi;

ARADI KÖZLÖNY
kísérlet
használatát használja

Lakás.

Lakás kiadó

Thököly-tér 6 számú házban egy modern 3 szobás földszinti lakás, november 1-re kiadó. Bővebbet a házfelügyelőnél, vagy Frick József építésznél. 2955

November 1-ére

5 szobás vagy 4 szobás modern berendezésű uri lakás kiadó a Luther Márton-utca 1. sz. házban. 2963

Műterem

2 mellékhelyiséggel építész vagy festő részére azonnal kiadó Luther utca 1. sz. a. 2962

Modern 3 szoba,

fürdőszoba, konyha, üvegezett folyosó és mellékhelyiségekből álló, gáz- és villany bevezetés és csatornázással ellátott földszintes lakás az Alsó Marospart-sor 2. sz. házban f. é. november 1-től kiadó. Ertekezhetni dr. Angel Istvánnál, Arad városháza. 2967

Kápolna-utca 8a. sz. házban

egy három szobás emeleti lakás minden hozzátartozó mellékhelyiséggel együtt augusztus 1-re kiadó. Bővebbet ugyanott Czeiler Ferenc úrnál. 2790

Adás-vétel.

Jó menetű szatocsüzet,

hol italengedély van, eladó. Gróf Leiningen-u. 10. sz. 2844

Modern kredenc

eladó. Cim a kiadóban. 2961

Egy teljesen új

3-as Wertheim szekrény jutá yos áron eladó. Cim a kiadóban. 2957

Jóforgalmu

vidéki vegyeskereskedés trafik, italméréssel egybekötve, házzal együtt eladó. Cim kiadóhivatalba. 2973

Betöltendők.

Okleveles gépész

azonnal beléphet Pollák Sándor téglagyáronál Erzsébet-körut 37. szám. 2988

Gépészt

keresek cséplésre, azonnal beléphet. Brandeis Henrik Boros Béni-tér 20/b. 2993

Építész rajzoló

kerestetik azonnali belépésre, ki csinosan és gyorsan rajzol, valamint kifogástalanul számol, jelentkezék a Magyar Benődgáz r. t.-nél. 2991

Különféle

Lampion, Confetti

legolcsóbb árban. Crépe papírok a legdivatosabb színekben. Nyári Divatalbum 60 fillér ingusz I. és Fia könyv- és papírkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. Telefon 517. 167

Ka cigarettázik

használgon Progress szivarkahüvelyt. 100 drb. 28 fill. 1000 drb. K 240 Egyedül kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papírkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1651

Kereskedősegéd

kerestetik vidéki vegyeskereskedésbe azonnali belépésre. Román nyelv ismerete kívántatik. Ajánlatok Vidék 50. jelígre a kiadóhivatalba kére ik. 2988

English lady

Londoner gives lesson's at her house or pupils. Miss Smith Kármay-utca 7. Arad. 2992

Dr. Vadász Armand

ügyvédi irodáját Luther Márton-utca 1. sz. a. (Suciú-ház, a törvényszéki palotával szemben) helyezte át. 2999

Ipari munkák.

Kész talicskák

nagyban és kicsinyben, vasalva vagy anélkül olcsón kaphatók. Visszont elárúsítók kedvezményben részesülnek. Geiszel jármű- és fa-árugyár Miksa-utca 2-3. 2505

Könyv és zene.

A nyaraló és fürdőző

közönség figyelmébe ajánlom 90 ezer kötetes kölcsönkönyvtáramat. — 80 000 kötetes zenei- és könyvtár. — Confetti és lampionok legújantósbabb forrása. — Olcsóságok levélpapíroiban. Üzleti könyvek: Strazák stb. nagy raktára. — Irodai kellékek és írószerekben különlegességek. — Antiquarium. Kerpel Izsó könyvkereskedése Aradon. Telefon 385. sz. 525

Eladó ház

Kapa-utca 45b. szám alatti e'emi leányiskolával szemben 4 szoba, veranda, fürdő- és cselédszoba, konyha, kamara, mosókonyha, pince, nemkülönben 2 szoba, konyha, kamara stb. árnyas udvar és szőlőskertből álló uri ház előnyös fizetési feltételek mellett 3001

szabad kézből eladó.

Használt

ó l o m

megvételre kerestetik

Permetező javítások elfogadjatnak.

M. kir. szabadalmazott

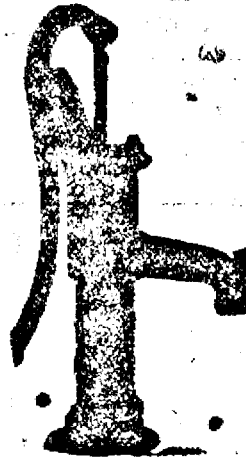
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári árakon.

A szivattyú hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbíttatnak, ezáltal a szivattyú nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működésért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tűzi fecskendők

Golyó szelvényekkel. Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működésért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarek és a legjobb minőségű belső gummirozsott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel

olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig-Ottó

M. királyi szabadalmazott tűzi fecskendő és szivattyú készítő

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Aradon

a Minorita-rend bérházában a második emeleten egy nagy, 5 utcai szobából és megfelelő mellékhelyiségekből álló lakás november hó 1-sejére kiadó. 2997

Aradi Fehérnemű Készítő Ipar Vállalat. — Freimann Lipót, tulajdonos.

Boros Beni-tér 7. sz.

Városi és megyei telefon 651.

Figyelem!
Nagy fehérnemű vásár!

Női hálókabátok

2.40, 3 —, 3.50, 4.—

Női nadrágok

2.—, 2.50, 2.80, 3.—

Gyermekek intézeti fehérneműek olcsó árban. 2818

Menyasszonyi kelegyek 200 K. tól 4000 ig. Férfi fehérneműek mérték szerint a legolcsóbb árban. A tavalyi mintagyűjteményemet olcsón kiárúsítom. Vidéki meghívásokra dusan felszerelt új mintagyűjteménnyel azonnal jövök. Kiváncsokra költségtérítéssel adok

Aradnyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Nyomatott Berger és Wirth budapesti festékgyáranak festékével.